

“Luni” este o revistă internă gratuită a studenților la Filosofie. Ea apare bilunar, în ziua de luni.

Participarea cu articole este voluntară, nici un alt drept sau responsabilitate nu este transferat între revistă și autori cu excepția dreptului revistei de a publica materialul.

Echipele de redacție selectează spre publicare materialele propuse de oricine și le ordonează. Ședințele echipei de redacție sunt deschise, joi la 18.00 (înaintea datei de luni de publicare)

Vă rugăm, nu acuzați revista ca întreg, trimiteți o replică / un articol la revista@filos.ro.

Pentru discuții online și accesul la toate materialele propuse spre publicare: <http://groups.yahoo.com/revistafilosofie>. Versiunea electronică apare simultan la <http://revista.filos.ro>

Așteptăm articolele studenților și profesorilor interesați la revista@filos.ro împreună cu numele și datele de contact

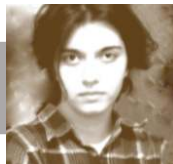
Recomandări pentru articolele trimise:

-format DOC, RTF, TXT în atașament
-diacritice reale (ă nu â)
-fără tehnoredactare
-poza autorului (dacă se dorește) JPG, GIF, BMP

proiect realizat cu sprijinul:

 filos

Asociația Studențească pentru Filosofie și Societate

Interviu “Studiul filosofiei și etica” realizat de Lavinia Marin

Valentin Mureșan:

Nu cred că azi avem o “știință” a moralei (în sensul post-galilean al termenului, diferit de cel aristotelic), dar cred, alături de Aristotel, că putem furniza temeuri raționale și argumente logice în chestiunile morale. Și cu toate că “teoriile etice” sunt încă edificii imperfecte, a le ignora e la fel de descalificator ca și a crede că etica e o chestiune de bun simț, alături de politică și de fotbal (cum rezultă atât de convingător de la televizor)

paginile INT 2-3

Recomandări

Eseu
Iar Intelectul a spus: “Luați, citiți, aceasta este DILEMA mea!”
de Doina Prooroc
ESEU / 7

Muzică
Albume de alienare
de Victor Stutz
ART / 12

Rubrică
Conceptul de la pagina 7: Unu
de Gheorghe Ștefanov
ESEU / 7

Sebastian Grama
ESEU / 9
Marian Călborean
ART / 13
Paul Mihalache
ART / 14

Următorul număr (6) va apărea pe 20 febr. 2006. Articolele sunt așteptate la revista@filos.ro, până pe 15 februarie. Pe 16 februarie, la 18.00, are loc ședința de redacție.

Ediție specială în numărul 6: Referatele studenților. Ediție dedicată povestirilor scrierii referatelor, perlelor din referate. Contribuții așteptate!

Conține 3 fascicule, 14 pagini:

PRINCIPAL

(pag. 1-6)

-INTERviu: 2-3

-Viață STUDențească: 4-5

-CRITice: 6

STUDII ȘI ESEURI

(pag. 7-11)

ARTĂ ȘI LITERATURĂ

(pag. 12-14)

Editorial de Florin Toader
drunk_man_dreams@hotmail.com

Nonsensul creației

1. Ghiță o iubește pe Maricica. Actul iubirii în sine i se pare insuficient, atâta vreme cât zace sub pecetea anonimului. Deși Ghiță nu e artist, cunoaște zicala conform căreia românul s-a născut poet. Așa că se înarmează cu un marker și începe să scrie peste tot: la budă, la metrou, în lifturi, prin scările blocurilor. Astfel apar cunoscutele și frecvent întâlnitele “poezii aritmetice” (iertăți-mi, vă rog, barbarismul) într-un vers, precum - în cazul de față - “GHIȚĂ+MARICICA=LOVE”.

2. Un student al Facultății de Filosofie scrie pe unul din pereții căminului Kogălniceanu, cu anticipație și fără teamă că va fi plagiat, concluzia operei la care lucrează: “ABSOLUTUL GUVERNEAZĂ LUMEA” și, în paranteză, termenul filosofic “DER ABSOLUT” (citește, dacă vrei, “ULTRAS FC CARACAL”; e cam același lucru, dar nu uita să pui în paranteză termenul filosofic “DER KARAKALSBURG”). Pesemne că, asemeni lui Cioran, dacă colegul nostru nu s-ar fi exteriorizat în scris pe (și pentru) pereți, s-ar fi sinucis.

3. Cu fiecare număr, mi se pare că revista asta seamănă din ce în ce mai mult cu un zid mângălit. Nici unul dintre studenții care au publicat articole, poezii sau povestiri (și mă includ și pe mine, desigur) nu a scris ceva cu adevărat extraordinar, dar pretenții de genialitate (sau, în cel mai fericit caz, orgolii imense) există.

Noica spunea că fără spirit critic nu poți face nimic, dar dacă critica nu e una constructivă e ca și cum n-ar fi. Or, criticile reciproce ale colegilor mei (mai degrabă niște atacuri la baionetă) nu au nimic constructiv în ele. Nu vreau să intru în amănunte exemplificând, ci doar să spun un lucru pe care-l consider esențial pentru bunul mers al lucrurilor: dacă amorul propriu exacerbă e singurul motiv pentru care unii sau alții dintre colegii mei publică în această revistă, atunci trebuie să-i anunț - cu părere de rău, dacă se vor simți jigniți - că inteligența e mai degrabă de partea lui Ghiță, care, deși e un simplu lucrător la REBU, are mai mulți cititori.

“Cu dragoste și abjecție”, al dvs

|Rafael-Primul mișcător-Stanza della Segnatura

Luni

Nr. 5

6 Februarie 2006

— Revista deschisă a studenților în Filosofie
Versiunea electronică <http://revista.filos.ro>

Valentin Mureșan în interviu: Studiul filosofiei și etica

În cursul anului trecut, în urma dificultăților de înființare a "Gazetei Filosofice", susțineți înființarea unui buletin intern în facultate prin care profesorii și studenții să anunțe ce se mai întâmplă. Această idee a dvs. a condus parțial la înființarea revistei "Luni". Sunteți mulțumit de primele numere ale acesteia?

V.M.: Sunt încântat. Am propus acest lucru încă din 1995, influențat fiind de reviste similare văzute în universități europene, dar e pentru prima oară când un grup de studenți se înhamă la aplicarea ideii. E meritul lor, pentru care îi stimez. Aceasta trebuie să fie revista *tuturor* studenților și profesorilor, indiferent cine o realizează. Mai mult, ea ar trebui arhivată în bibliotecă deoarece încapsulează în felul ei momente din istoria facultății. Va fi interesant ca, peste 100 de ani, colegii noștri să citească ce se mai petrecea prin ungherele facultății în anul de grație 2006. Cât ne privește pe noi, aceștia mai vii, aș vrea să mai citesc în revistă recenzii (sau prezentări) de cărți de filosofie apărute recent, evaluări ale studenților făcute cărților profesorilor lor, mini-studii pseudo-filosofice trăznite, anunțuri despre cărțile intrate în bibliotecă, nemulțumiri ale studenților

Cu toate că "teoriile etice" sunt încă ca și a crede că etica e o chestiune

privitoare la organizarea vieții interne a facultății etc.

De ce ar fi bine să existe o viață internă puternică în Facultatea de Filosofie?

V.M.: Nici o organizație nu poate funcționa performant fără o cultură instituțională proprie, care s-o propulseze, să-i confere o identitate, să creeze sentimentul apartenenței și mândriei că ești membru, să-i canalizeze capacitățile spre înalta performanță. Sunt multe trucuri pentru a realiza acest lucru - între ele și această revistă internă (care, deci, trebuie sprijinită de facultate, ea nu e un simplu ornament). Apoi, pot fi ceremonialurile (noi refuzăm introducerea lor la admitere, la absolvire, la obținerea titlului de doctor etc. , cum ar fi purtarea robei academice), sloganele ce conferă identitate (pe desktop, pe tricou, pe șapcă, pe pix, pe caiete), mesele comune sau micile ceremonialuri comune profesori-studenți etc. E apoi activitatea științifică. O instituție fără o viață internă dinamică riscă să dispară!

Atât studiul de text cât și dezbaterile stau la baza filosofiei. Cum le vedeți armonizate?

V.M.: Eu cred că Universitatea, în genere, nu trebuie să-și propună să producă specialiști, ci oameni capabili să se specializeze. Mentalitatea contrară, dominantă la noi, e un cancer al învățământului superior românesc. În facultate studentul trebuie să asimileze *bazele* conceptuale ale domeniului său în care se va specializa după terminarea facultății, în funcție de locul de muncă pe care, atâta vreme cât e în facultate, numai Dumnezeu știe care va fi -, trebuie să-și formeze stilul cognitiv, abilitățile de gândire corespunzătoare. Studenții noștri sunt însă foarte grăbiți: ei nu au timp de matematică, de fizică, vor să învețe repede să repare televizoare (sau computere). Dar pentru asta există școli profesionale! În cazul nostru, e vital ca în facultate studenții să ia contact cu, și chiar să aprofundeze (în ciclul masteral), *operele fundamentale* ale domeniului. Eu sunt partizanul studierii în facultate a câtorva opere fundamentale integrale; numai așa se poate învăța *cum se face filosofia*, nu memorând mici fragmente și prefețe. Deci studiul unor texte *integrale* e hotărâtor. Uitați-vă pe site-ul Universității Oxford și vedeți ce cursuri fac cei ce studiază filosofia: nu cumva studiază ei, în cea mai mare parte, câte o mare operă, preț de un semestru, și nu zboară peste câteva secole, preț de un semestru? Dezbaterile critice a textelor e de asemenea fundamentală. Dar

aici sunt două aspecte: pe de o parte, trebuie să ai "tupeul" să-l consideri pe Aristotel colegul, interlocutorul tău; pe de alta, să nu ai tupeul de a-ți da cu părerea despre ce zice Aristotel înainte de a studia cum fac acest lucru *experții* în domeniu. Aud de la tot mai mulți tineri leneși că filosofia e o chestiune de bun simț, care nu necesită profesionalizare (ei reprezintă categoria "geniilor" înnăscute). Dacă e așa, hai să facem un grup de inițiativă care să-l ia la "mișto" pe Platon (acesta credea, săracul, că e nevoie de vreo douăzeci, treizeci de ani de studiu înainte de îndrăzni să-ți dai și tu cu părerea) și să-l aducem pe nea Gigi să ne amenajeze creierele.

Ce proiecte de cercetare sau traducere filosofică puteți dezvolta alături de studenții dumneavoastră?

V.M.: Am multe cărți traduse alături de studenți. Sper ca în acest an să public un masiv volum de traduceri din filosofia morală a lui R. M. Hare. Tot anul acesta va apărea o traducere colectivă, coordonată de mine, a *Întemeierii metafizicii moravurilor* (plus un comentariu al meu). În luna mai sper să apară comentariul meu la *Etica nicomahică* (plus o mică traducere a unui doctorand). Se împlinesc 200 de ani de la nașterea lui Mill și vom organiza în octombrie un simpozion internațional la care sper să participe și studenții mei care au studiat Mill. Dar a traduce filosofie e un lucru greu. Un student poate *învăța* să traducă, nu poate încă traduce! Și pentru asta ar fi bine să asculte de cei care mai știu câte ceva, nu să se avânte (pentru că știe o limbă străină din familie). Prima condiție a unei bune traduceri filosofice e cunoașterea în amănunt a operei traduse; și asta îți ia câțiva ani, după ce ai terminat facultatea. Un absolvent de engleză *nu poate* traduce nici o lucrare de filosofie. El poate traduce literatură (dacă are har literar!) sau scrisori la firme.

Dacă ați fi student ați lipsi de la cursurile dumneavoastră?

V.M.: Chiar dacă ar fi cele mai proaste cursuri (ceea ce dumneavoastră nu aveți cum să știți, deocamdată; e bine să rămâneți dubitativi!), nu aș lipsi. În lumea academică de primă mână, studenții sunt *enorm de ocupați*. Numai la noi se mai flutură ideea "boemei universitare", specifică periferiei universitare și celor mulțumiți cu lipsa de performanță. Să vă întreb ceva: dacă ați fi angajați la firma "Microsoft", ați lipsi de la serviciu? Răspundeți-mi *da* și sunt de acord să lipsiți și de la cursuri. Dar dacă sunteți conștienți că puteți face așa ceva cu dezinvoltură, atunci nu vă prevăd un viitor fericit!

edificii imperfecte, a le ignora e la fel de descalificant de bun simț, alături de politică și de fotbal

Simplificând foarte mult, în *Etica nicomahică* Aristotel se întreabă dacă e posibilă o știință a comportamentului moral. Considerați că astăzi se poate da un răspuns?

V.M.: *Etica nicomahică* e o carte despre ce înseamnă să trăiești fericit. Ea e centrată pe vieți, nu pe acțiuni individuale. Aristotel nu crede că e posibilă o „știință” (*episteme*) a vieții practice care să furnizeze adevăruri necesare, așa cum avem o știință a cerului sau a primului motor divin; dar el crede că putem avea mai mult decât impresii subiective și exortații moralizatoare, că putem avea o „cunoaștere practică” solidă, chiar dacă numai probabilă, a cărei metodă nu e silogistica, ci „dialectica”. Împotriva celor care nu credeau că în materie de etică și politică se poate construi un *discurs explicativ rațional*, Aristotel vrea să argumenteze contrariul: chiar și în domeniul atât de fluctuant și nesigur al acțiunii politice și morale e posibil să avem temeuri raționale și argumente logice, chiar dacă nu o geometrie morală. Nu cred că azi avem o „știință” a moralei (în sensul post-galilean al termenului, diferit de cel aristotelic), dar cred, alături de Aristotel, că putem furniza temeuri raționale și argumente logice în chestiunile morale. Și cu toate că „teoriile etice” sunt încă edificii imperfecte, a le ignora e la fel de descalificant ca și a crede că etica e o chestiune de bun simț, alături de politică și de fotbal (cum rezultă atât de convingător de la televizor).

Ce credeți despre dezvoltarea eticii în România? Cum se va dezbate etic peste 10-20 de ani?

V.M.: E mult de construit. Avem încă prea puțină literatură autohtonă, nu prea avem traduceri, nu avem o comunitate de specialiști centrată pe chestiuni de etică, deci nu avem dezbateri. În ochii opiniei publice moralistul e preotul. Asta și pentru că în mediul academic românesc atât dezbaterile teoretice precum și discuțiile aplicative sunt relativ rămase în urmă și au o slabă legătură cu mediul extra-universitar. Cred că mediul politic de la noi nu e interesat în susținerea materială a acestui tip de studiu tocmai pentru că toți se consideră experți (ignoranța e mare!). Revine mediului academic să facă acest efort dar și aici moda e alta: științe politice, comunicare, presă etc. În

universitățile din lumea de limbă engleză, cel puțin, e pe dos. Sau poate noi suntem pe dos! Acolo cursurile de „filosofie morală” sunt centrale în curriculum și sunt urmate de toți cei ce studiază, fie și ca program secundar, filosofia. De asemenea există grupuri puternice de specialiști ce studiază „etica aplicată” (și se vehiculează bani serioși în acest domeniu) pe teme arzătoare ale agendei publice. Dar toate aceste dezbateri publice aplicative au loc pe fundalul unei enorme literaturi teoretice care oferă fundalul conceptual și metodologic al discuțiilor de etică aplicată. Noi suntem rămași în urmă și la teorie și la practică. Nu e de mirare, atunci, că micile ecrane sunt ocupate de amatori.

Ce v-a determinat să alegeți studiul eticii?

V.M.: Am început cu logica și teoria formală a acțiunii (praxiologie formală), am continuat cu filosofia științei (dinamica teoriilor) și am sfârșit după Revoluție în etică. De ce? Pentru că am fost influențat de universitățile engleze unde „filosofia morală” e una dintre cele mai importante și mai predate discipline. Și pentru că eu cred că filosofia e o disciplină cuplată pe alte discipline non-filosofice: pe biologie, fizică, matematică, teologie, științe politice etc. Or, aceasta presupune o pregătire pluridisciplinară ceea ce universitățile noastre nu au permis și nu permit, în mod absurd, nici acum. Așa că am ales un domeniu nu prea dezvoltat în timpul comunismului (din cauza restricțiilor ideologice) și care să nu necesite o expertiză științifică specială (cunoștințe de fizică sau de medicină). Deși, ca să faci bioetică la nivel profesional, trebuie să ai o dublă specializare. Dar nu voi face bioetică.

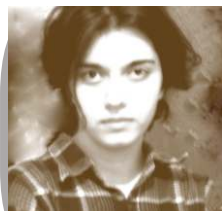
Maniera dumneavoastră de abordare a problemelor etice vine dinspre filosofia analitică. De ce această abordare?

V.M.: Fiind student, am citit autori precum Quine sau Popper și am fost fascinat de faptul că idealul lor era claritatea expunerii, calitatea argumentării, r e c u n o a ș t e r e a propriilor limite: ei spuneau „eu cred că lucrurile stau așa și așa”, ceea ce contrasta flagrant cu majoritatea autorilor autohtoni care ziceau: „se știe că...” (iar eu nu înțelegeam de ce „se știe că”). E pe

stilul meu de gândire, mai apropiat de logică și de științe. Dar eu folosesc expresia „filosofie analitică” într-un sens foarte larg (o filosofie centrată pe rezolvarea unor probleme delimitate, pe argumente raționale, logice, pe un stil clar și neobscurizat de floricele stilistice inutile etc.). În acest sens și Popper și Aristotel sunt „analitici”. De altfel, la Oxford, profesorii obișnuiesc să-i învețe pe studenți să gândească „analitic” prin studiul operei lui Aristotel! Respect alte stiluri de a face filosofia (pentru care sunt inapt), dar mă enervează totodată diverși prețioși care spun că filosofia analitică e o formă de marxism. Bine că nu spun că e filosofia lui Ion Iliescu! (A propos, dacă ar fi să fim serioși și europeni, ceea ce ne vine foarte greu, marxismul ar trebui studiat și la noi.)

Dintre sistemele de etică pe care le predați, există unul la care adevați personal?

V.M.: Am văzut că în Vest unii profesori se declară „utilitariști” sau „kantieni” sau susținători ai eticii catolice a „legii naturale”. Adoptarea unei teorii nu se face pe criterii pur raționale, ci politice, religioase, autobiografice, psihologice etc. Nu am ajuns încă pe aceste culmi. Am încă îndoieli, pentru că toate teoriile etice au hibe. M. Hare și-a construit o teorie de convergență (utilitaristo-deontologistă) în care să creadă pentru a putea judeca practic. Nu am o teorie proprie. Și mai am un handicap: nu sunt omul dogmelor, credințelor și ideologiilor nici de stânga, nici de dreapta, nici atee, nici religioase. Sunt mai degrabă *pragmatic*: să judeci cu capul propriu, în funcție de împrejurări, nu încorsetat de dogme. Recunosc, e idealul iluminist. S-ar putea să fiu în urmă cu câteva sute de ani. Sau să reprezint avangarda unei societăți românești rămasă în urmă cu câteva sute de ani. Cine știe...

dl prof. dr. Valentin Mureșan este titularul cursurilor de Teorii etice, Etica sec. XX, Etică aplicată în cadrul Facultății de Filosofie din București. Fost decan, coordonator de programe europene de cercetare, domnia -sa este membru al Catedrei de Filosofie Moral-politică
Interviu realizat de Lavinia Marin prin email

Viață STUDențească

Evenimente studențești,
asociații, știri, cenacluri,
inițiative studențești din
Facultatea de Filosofie

Ce se mai întâmplă în filosofie

• EPISTEME o să țină a treia conferință anuală pe 2-3 iunie, 2006 la Universitatea din Toronto. Tema întrunirii de anul acesta va fi diversitatea epistemică - implicațiile epistemice ale dezacordului dintre comunități. Întrebările de pornire vor fi: ce deosebiri culturale sunt relevante epistemic? Cum pot deosebirile sociale și culturale îmbogăți resursele unei comunități epistemice? Este dezacordul productiv și de ce? Sunt așteptate lucrări pentru conferință până pe 15 februarie. Mai multe detalii la:

<http://www.episteme.us.com/conferencetoronto.htm>

• Nick Treanor în articolul *The Cogito and the Metaphysics of Mind* aduce un nou argument în favoarea dualismului cartezian în filosofia minții: majoritatea oamenilor acceptă teza epistemică a lui Descartes (introspecția ne dă certitudinea propriei existențe) dar resping teza sa metafizică (subiectul gânditor e distinct logic de corpul său). Treanor arată că nu putem respinge teza metafizică odată ce am acceptat-o pe cea epistemică. Este posibil să se demonstreze dualismul substanței chiar dacă proprietățile fenomenele sunt fizice. (articolul se găsește la <http://www.qifp.com/content-text/Papers/The%20Cogito%20and%20the%20Metaphysics%20of%20Mind%20--%20Treanor.pdf>)

• Ce-i lipsește filosofiei lui Heidegger? Etică! Despre o încercare a lui Levinas de a recupera dimensiunea etică a filosofiei heideggeriene vezi articolul lui Richard Wolin - *Heidegger Made Kosher* la

<http://www.thenation.com/docprint.mhtml?id=20060220&s=wolin>

• În noiembrie anul trecut Kripke a împlinit 65 de ani, prilej cu care mulți și-au pus întrebarea: este sau nu Kripke cel mai mare filosof în viață? Charles Mcgrath de la New York Times zice că "da" și are și două argumente: Kripke a luat premiul Schock (echivalentul premiului Nobel pentru filosofi) și Kripke îi e superior de pe acum lui Wittgenstein pentru că el și-a scris lucrări importante de filosofie pe când era încă în liceu și, oricum, Kripke arată mai mult a filosof: pe când Wittgenstein era mic, cocărat și acvilin, Kripke este e rotofei, are barbă albă și haine motolite, e miop și își poartă cu sine lucrările filosofice într-o sacoșă de plastic pe care scrie *Filene's Basement*.

Scurt pe 3,14

• Foarte recent, în data de 1 februarie, a apărut, la Editura Universității din București, un volum de studii aristotelice: "Aristotel. Program filosofic și prelungiri doctrinare". Autorii sunt (în ordinea de pe copertă) Sebastian Grama, Cristian Iftode, Mihaela Pop, Viorel Vizureanu și Andrei Găitanaru. Puncte sigure de vânzare a cărților apărute la Editura Universității sunt cele de la Istorie (stația Universității, intrarea dinspre anticari) sau, la Rectorat, în clădirea Facultății de Drept

• Apropo de Editura Universității din București, pot fi semnalate prețurile peste puterea de cumpărare a studenților. Nu pot uita momentul când urma să prezint la seminar un text de filosofia modalităților (de altfel disponibil pe Internet în PDF) și, dintr-o curiozitate neproductivă de a vedea cum a fost tradus, am cumpărat tot volumul (omagiul pe deasupra). Am întrebat: aveți volumul X? În mai puțin de 5 secunde, mi-a fost pus în brațe (deși printr-o fereastră de 30X30 cm) volumul și mi s-a comunicat grăbit: „340.000”. Din nefericire, aveam banii respectivi. Apoi, dublă nenorocire, volumul respectiv era cu fix 2 cm mai lung decât ghiozdanul pe care îl purtam așa că am mers, deprimat și supărat, acasă în autobuz, legănând din picioare volumul „Itinerarii logico-filosofice. Editori: Valentin Mureșan, Mircea Dumitru (aici urma o poză gânditoare) Omagiu profesorului Cornel Popa”. Pentru un eventual cititor atent de autobuz, pe cealaltă față scria „Volumul de față, dedicat unui filosof în viață, nu s-a vrut o culegere de texte encomiastice...”

• Discuție în Facultatea de Filosofie, perioada de început a anului 2006. Context principal: începutul sesiunii. Replică: „dacă tot te crezi Dumnezeu, puteai să intri măcar în examen la Metafizică”. Să luăm implicațiile: 1. Adrisantul are posibilitățile de a intra sau nu în examen (ergo e student) 2. Adrisantul a suportat seminarul de Metafizică (ergo este cel puțin în anul II) 3. Adrisantul se crede Dumnezeu 4. (din 3) Adrisantul este țicnit.

• Știrea anterioară aproape ne-a convins că filosofia nu este studiu, nu este dezbateră, este o stare de spirit. În acest sens, lansăm o provocare, dacă tot nimeni nu este entuziasmat de diferitele propuneri de ediții speciale: de ce există studenții la Filosofie țicniți? Acceptăm și răspunsuri la întrebări asemănătoare: Te țicnești singur sau sistemul te țicnește? Filosofia țicnește? Profesorii ce fac când nu-și țicnesc studenții? Există cu adevărat țicniri sau numim așa o oarecare formă de nebulie?

• Locuri din Facultatea de Filosofie în care se fumează: cabinetul portarilor (este totuși în facultate), cabinetul femeilor de servici (sub a doua scară), în unele cabinete personale ale profesorilor, uneori în secretariat, pe culoarul din fața toaletei, în toaletă, se bănuiește că și undeva în bibliotecă și se zvonește că s-a fumat și la una dintre ședințele de redacție ale Revistei Luni, oriunde ar fi ea realizată

• Studenții fotografi interesați de a expune (preferabil la o calitate mai bună decât expoziția ideologică actuală) în ExpoFilos-aripa nouă (18 panouri) sunt așteptați să se programeze la office@filos.ro. Tot acolo pot cere mai multe detalii. Costul aproximativ al unei expoziții/fotograf: 70 RON (costul subvenționat al fotografiilor, restituite apoi)

• Discuția despre hârtie igienică nu se oprește niciodată! Pe grupul fil_unibuc, s-a discutat despre folosirea pe post de hârtie igienică a unor materiale realizate de un profesor pentru studenții săi. S-a discutat cât de jignitoare este această folosire. Alte teme abordate: respectarea nedreptăților, norme culturale și comunitare în reglementarea sexului în public, discuții de texte kantiene, brandomiene, husserliene șamd

Stirile revistei

• Se discută dacă „Luni” e un nume potrivit pentru o revistă bilunară. Oare acest nume simplu, nu impune el un acces la viața personală, o intrudere în spațiul intim și o așezare în rândul lucrurilor obișnuite ale săptămânii, cum ar fi mersul la meci, trecutul pe la B.C.U., tăiatul unghiilor, mersul la coafor, mersul la facultate... Chiar mai mult, el pare să se lipească de cititor, cum, de exemplu, „După-masă” sau „A la recherche” nu o fac, într-o cale de mijloc, nici prea elevată, nici elevatoare; un nume neutru, mai neutru decât „Marți” și ușor eclipsat de el. Contraexemplând, o revistă numită „După-masă” ar fi obligată să apară zilnic? Una numită „A la recherche” o dată la o mie de ani? Iar revista „Marți” care chiar există (www.marti.ro), apare o dată la trei luni, dixit

• Dl Muresan a sugerat, în afara interviului pe care îl puteți citi în acest număr, că l-ar invita pe domnul prof Bănoșiu să scrie un articol pe tema „De la Platon la Bănescu via dl Bănoșiu”. Nu ar fi rău, în opinia noastră umilă nici „Eticile lui Hare și Adrian Năstase - încercări de conciliere a deontologiei cu teleologia”, numai s-o scrie dl prof. Mureșan personal.

• Revista Luni este color! Pe Internet, formatul PDF imprimabil este în culori (adâncime 24 b, calitatea prima). Cine beneficiază de imprimantă color, poate să-și imprime un număr de colecție. Redacția va lăsa la bibliotecă câte 2 numere din revista Luni, pentru accesibilitatea numerelor vechi și foarte interesante

• Între diferite critici, studii și încercări de tabloidizare, sperăm ca acest număr, realizat din banii câtorva membri ai echipei de redacție (urna va fi deschisă de-abia în ziua apariției revistei) să nu se piardă în uitarea sesiunii. Peste două săptămâni, revenim cu forțe proaspete în prima zi de școală. Pentru ediția specială programată, puteți trimite porțiuni suficiente de amuzante din referat dar, mai ales, povestiri ale scrierii referatelor! Referatele sunt o plagă comună, ne putem ajuta în depășirea ei!

Răspunsuri/știri scurte/aberații la revista@filos.ro, cu mențiunea: “pentru știri”

Facilitățile revistei deschise LUNI:

Panoul și urna revistei: pentru a putea citi revista curentă, afișată permanent. Revista LUNI fiind finanțată prin chetă, așteptăm contribuții. Necesarul pentru multiplicarea unui număr: 500.000 (50 RON)

Pachetul grafic: și în acest număr, toate imaginile sunt luate din opera lui Rafael, dar studenții pasionați de grafică

pot crea un pachet grafic al unui număr

Forumul revistei: după ce citiți revista online (revista.filos.ro), o puteți comenta pe Forum

Rubrica Viață Studențească: Colegii de la ASF sunt invitați să publice constant anunțuri și articole despre activitățile lor
Responsabili de număr Puteți participa la echipa de redacție

dacă doriți să fiți responsabili pentru numărul următor

Rubrici constante Profesorii, curburile de studenți își pot rezerva 1-2 pagini pentru apariția constantă de articole tematice și un drept de vot asupra întregii reviste.

Adrese de mail: orice autor cu cel puțin 3 articole publicate în Luni, beneficiază de o adresă tip numele@revista.filos.ro

Articole publicate în LUNI: 2 / nr.5
de Doina Proorocu
doina_proorocu@yahoo.com

Trist, nu glumă!

Complotul Scandalului din Sala 1

- sau -

Pentru o tabloidizare a revistei

„Revista „Luni” este visul oricărui student în special al celor din anii I și II care nu au avut încă suficient timp să se trezească la realitate... Respectând limitele bunului simț, este locul unde poți scrie ce, cum și cât vrei etc.”

Cam acestea erau gândurile mele joia trecută în jurul orei șase pe când mă îndreptam pentru prima oară spre ședința de redacție. Ajunsă în imensitatea sălii 1, mi-a luat ceva timp să îl identific pe bunul meu amic Marian, cel care mă invitase să particip... lucrul de înțeles... în sală se aflau aproximativ 4 (patru) persoane!

Ședința s-a desfășurat într-o atmosferă plăcută și nimic nu trăda terfiatul adevăr din spatele aparențelor. S-a citit, s-a discutat, s-au comis critici entuziaste și laude virulente, delicatețuri, sincerități și multe glume. Ca o confirmare a normalității, după ședință am vizitat la insistențele gazdelor și cel mai frecventat corp al facultății sala de sport bănuiesc pentru că era dotată cu două mese de biliard și se servea Tărie.

Un singur moment a adumbrit desfășurarea - cât se poate de voioasă a ședinței și mi-a oferit cheia pentru descifrarea unui mister tulburător. Este vorba despre aducerea în discuție a feed-back-ului revistei. Se pare că **reacțiile studenților sunt aproape inexistente iar apariția unui spațiu în care aceștia să își expună ideile și să își dezvolte creativitatea îi lasă pe mulți indiferenți.** S-au adus în discuție formula revistei, numărul și constanța colaboratorilor, posibilitatea efectuării unor îmbunătățiri. Am sesizat imediat o schimbare bruscă a atmosferei. Veselia și entuziasmul au fost înlocuite suspect de repede cu o îngrijorare preocupată. Era ceva cu totul și cu totul anormal, mult prea contradictoriu cu evidența faptului că un public format din studenții unei facultăți de filosofie nu pot fi altfel decât entuziaști și interesați de o revistă a lor, de un spațiu destinat ideilor, preocupărilor și chiar criticilor lor.

În acest moment, flerul meu înnăscut, combinat cu studiul intens al „motivului străinului” din „Zodia Cancerului” admirabila lucrare a lui Sadoveanu mi-au indicat faptul că mă aflu în fața unei enigme tenbroase. Sensibilitatea mea (rafinată prin lectura susținută a renumitei autoare de romane de dragoste Agatha Christie) mi-a dictat o acțiune imediată. Profitând de momentul de slăbiciune al celor patru am lansat imediat următoarea propunere: dacă o astfel de revistă lasă, într-adevăr, un public format din studenți la filosofie, aproape indiferent... poate este necesară o schimbare într-adevăr drastică. **O tabloidizare a formatului revistei!** A fost ca și când aș fi rostit o formulă magică. Pentru o clipă, chipurile celor patru personaje aflate în fața mea au oglindit identitatea lor reală, pe care mai târziu, în solitudine și concentrare, am reușit să o reconstitui. Cu toții își doreau **tabloidizarea!** ... (timp de gândire)
(continuarea în numărul următor)

Articole publicate în LUNI: 1 / nr.5
de Cristina Slovineanu

...ultima zi a schimbului de studenți “O filosofie, două perspective” Iași 2005

“Ce ai vrea să iei de aici și să duci acolo?” și “ce ai vrea să iei de acolo și să aduci aici?”

La un moment dat, fiecare a fost întrebat acest lucru, într-o manieră poate mai formală... dar mai greu a fost însă când a trebuit să scrii acel răspuns pe care-l ai în minte.

Oricum, mi s-a parut că oricum i-ar fi fost mai simplu să vorbească despre asta, deoarece cuvintele scrise vin mai greu atunci când parcă trebuie să-ți atașezi sentimentele pe o hârtie înghesuită de linii și litere ce îți oferă, se pare, doar cinci rânduri “imaginare”, și asta pentru cei care scriu destul de citeț.

Aș vrea să vorbesc însă despre sentimentul de frumos, despre prețuirea unor momente pe care aș vrea să le împărtășesc tuturor și despre cât de caraghioși părem atunci când credem că suntem diferiți...dar Frumosul n-ar putea fi realizat decât printr-o atmosferă vrăjită, prin impresia lucrurilor vechi, a celor văzute pentru prima oară sau a ireparabilelor - nu știu însă cum se face, dar viața pare să ne seducă exact înainte de a apuca să ne trezim, și poate că nu ar fi un lucru atât de rău...

Nu înțeleg prea bine totuși de ce găsim mai întâi frumosul undeva departe de noi? De exemplu experiența studentească a celor care au plecat în Iași, a fost se pare cu mult mai interesantă și mai frumoasă decât orice săptămână petrecută în mediul studentesc din București (înclin să fiu și eu de aceeași părere), și nu datorită studenților sau cadrelor universitare de aici, ci cred a comportamentului pe care fiecare dintre noi îl avem atunci când nu înțelegem prea bine ce ar trebui să prețuim. Știi, mulți dintre noi fugim pentru a ne reaminti cele mai mărunte lucruri fără de care poate nu ne-am fi simțit niciodată cu adevărat fericiți, cred. Ne e dor de ceea ce am pierdut pe drum și rățacim astfel închipuindu-ne că de data aceasta vom reuși să păstrăm ceea ce am trait.

Ce se întâmplă însă în momentul întoarcerii noastre? Eu de pildă mă complăceam în sentimentele provocate odată cu încercarea retrăirii anumitor momente capturate în format digital, încât de cele mai multe ori mi-aș fi dorit ca după cele cinci seminarii de luni să pot da o fugă până la cantina din Iași, sau să pot intra în cantina din Complexul Studentesc Kogalniceanu ca și când aș intra în cea din Iași, și la fel să ies ca și când tocmai am făcut o scurtă vizită Iașului. Poate că ceilalți își amintesc altfel, poate că ei ar fi preferat să “construiască” în București o Universitate ca cea din Iași, sau o cafenea ca cea în care și-au petrecut

destule ore pregătind tema unui debate, sau de ce nu o cameră de cămin, dar cu vederea spre Campusul Universitar din Iași, nu știu, dar mi-ar plăcea să află.

Pentru mine, sentimentul de frumos este poate doar un motiv de fericire, în special dacă el apare odată cu amintiri îngrijite atent de propria-mi memorie: un brăduț împodobit la intrarea în căminul C11 din Complexul Studentesc Copou pe lângă care nimeni nu trecea fără a-i acorda câteva secunde de atenție, chiar și cei care-l considerau o tradiție; patul călduros în care îți venea să te ghemuiești ca la tine acasă, diminețile agitate că s-ar putea să nu ai apă caldă pentru un duș înainte de a merge la cursuri, muzica ce te întâmpina antrenant de fiecare dată când intrai în cantină, ca să nu mai vorbim de mesele pe care le puteai lua cu doar 60 000 lei, cafeneaua de lângă Biblioteca Universitară care îți puneala dispoziție cărți spre citire, sălile de curs și amfiteatrele mereu într-o atmosferă destul de relaxată de ambele părți ale catedrei, deși pe fețele câtorva studenți puteai citi cu ușurință apăsarea “competiției”; acea masă rotundă în jurul căreia câțiva studenți au deschis o discuție ce pune problema raportului dintre filosofia analitică și filosofia continentală, și nu în cele din urmă emoției celor cu care am intrat în legătură atunci când se apropia momentul plecării noastre, dar și constatarea ei într-un mod cu totul apatic.

Aș fi vrut totuși să regăsesc în Iași, sau în profesorii de acolo, pe unii profesori și seminaristi de aici, din Facultatea de Filosofie de la București, care cred eu că ofera tot farmecul studiului filosofiei într-un cadru instituțional, și care pur și simplu ar merita să fie duși în toate universitățile importante în care se studiază filosofia.

Mi-e teamă să nu fi reușit să vorbesc destul de frumos despre ceea ce voiam să transmit...ar fi trebuit să iasă mai bine... ar fi trebuit poate să scriu doar câteva rânduri și anume că de fapt mi se pare ca toți ne orientăm în aceeași direcție, toți ne dorim frumosul din lume și amintirea lui din care să trăim, asta chiar dacă suntem împărțiți diferit. Toți luăm cu noi ceea ce ne place, ceea ce ne convine, și încercăm într-un mod sau altul să-l sădăm în lucrurile care ne înconjoară, apoi devenim foarte atenți la așteptările noastre pe care în mod fatal ni le plasăm dincolo de sincerele noastre dorințe.

Poate nu am dreptate cu nimic din ce am spus mai sus... asta a fost doar tot ce am putut salva dintr-un incendiu de cuvinte...

Rubrică

CRITice

Luăți de poziție, articole ce se autodefinesc ca fiind critice

Articole în Luni: 2, nr 2,5

de Dan Panaet

vezi și "Ce vrăji a mai făcut colegul nostru Paul" -Nr. 4

Și eu știu să scriu (cronică de cenaclu)

Am vrut să numesc acest text *O poezie pierdută*. Stați liniștiți, n-a pierdut nimeni nici o poezie, dar parcă prea sună căzuți din Caragiale protagoniștii poveștii care urmează. Un astfel de titlu m-ar fi tentat totuși la o serie de apropieri de *Scrisoarea pierdută* pe care vreau să le evit. Nu mi-ar plăcea ca tocmai eu să fiu acuzat de plagiat și apoi să trebuiască să recunosc umil că într-adevăr textul meu se apropie mult de cel al lui Cortazar, pardon, voiam să zic Caragiale. O să trec la o expunere mai originală (sper eu) a faptelor.

Doi iubitori de literatură cu apetență pentru scriitorii latini din secolul douăzeci își împletesc destinele în cadrul unui cenaclu studențesc. Ceea ce avea să urmeze va arăta că ei sunt cât se poate de diferiți. Unul va susține cu argumente eterice că nu a copiat și se va jura pe cărja lui că e nevinovat. Celălalt va declara că niște poezii pe care le prezentase ca fiind ale lui sunt de fapt ale unui înnobelat, dar nu va fi crezut (cel puțin de mine, până la prezentarea probelor). Pentru a ascunde adevărata identitate a persoanelor, îi vom numi pe cei doi Paul Mihalache și respectiv Bogdan Niță.

Cei doi nu s-au plăcut de la început. Paul a criticat dur poemele cu care Bogdan a venit. Erau puerile și foloseau metafore care nu l-ar fi impresionat nici măcar pe Vlahuță. (Apropo, măi Paule, ce comparație mai e și asta? Vezi că am deschis niste istorii ale literaturii romane, nu erai încă acolo. În schimb, era Vlahuță, care cica știa ceva carte. Acum, io nu știu ce să zic, că n-am citit *Romania pitorească*, da' dacă ție nu ți-a plăcut, ai tot dreptul să o critici, vorba ta.) Paul, ca un adevărat cavalier, i-a lăsat lui Bogdan o porțiță de scăpare. L-a invitat să-și ia revanșa aducând, dacă are, poeme mai reușite. Bogdan a răsuflat atunci ușurat. Se temuse îngrozitor că după ce Paul dăduse verdictul, nimeni nu îi va mai citi niciodată

poeziile, nici măcar din curiozitatea de a vedea dacă sunt bune de ceva.

Poetul cenaclist a venit însă cu o replică. Atunci când Paul se afla la pământ, sub loviturile celor care îl acuzau de plagiat, Bogdan a făcut o dezvăluire incendiară. (Pe grupul yahoo revistei, nu la OTV.) Poemele cu care a venit la cenaclu sunt ale lui Salvatore Quasimodo. Stupoare. Toată lumea află că relația lor se baza pe o înșelătorie. Mai aflăm și că Paul fusese deja anunțat care e adevărata proveniență a poeziilor. Replica lui este și ea surprinzătoare (cel puțin în forul meu interior): „ Dacă mie nu mi se par valoroase am tot dreptul să le critic. ” E adevărat, multe spune omul în situații limită, dar chiar până aici să se ajungă? Să recapitulăm ce face Paul: Vine la un cenaclu de amatori, aude niște poezii care i se par proaste chiar și pentru nivelul ăla și când află că sunt ale unui autor premiat cu Nobel nu alege nici una dintre variantele firești de a reacționa: 1) să își pună la îndoială aptitudinile de critic literar sau 2) să pună la îndoială spusesele lui Bogdan. Spune că sârmanul poet netalentat, dar premist de Academia suedeză, scrie prost chiar și pentru standardele unor studenți politehniști.

Eu cred că totul e o cacialma. Risc și dau un verdict. Bogdan e autorul poeziilor criticate de Paul. Altfel nu știu cum să-mi explic încrâncenarea din mail-ul în care a făcut dezvăluirile. (Intrați pe grupul revistei, pentru că nici nu știți ce pierdeți!) Omul părea atât de supărat pe Paul de parcă acesta din urmă i-ar fi criticat propriile poeme. În mesajul de pe grup Bogdan îl numește de mai multe ori frustrat și la un moment dat dovedește că nu și-a pierdut umorul involuntar, declarând: „ Paul suferă de afecțiune. ”

La finalul unei astfel de povești, nu pot decât să citez din Urmuz. „Morala: Pelicanul sau babața” (parcă așa era).

Paul Mihalache

O precizare

Am răspuns în numărul trecut la acuzația (lipsită de probe a) lui Cătălin, părăndu-mi-se absurd să mă dezvinovățesc pentru ceva ce nu am făcut, și onest să indic celor care vor să-și formeze o părere obiectivă, volumul unde găsesc nuvela „Indicații pentru John Howell”. Acum reformulez, răspunzând (și aluziilor din articolul lui Dan Panaet): Povestirea „Dream Theater” se bazează pe o idee de Cortazar mențione pe care ar fi trebuit să o fac, probabil, de atunci însă nu este, în nici un caz, plagiat.

Articole publicate în LUNI: 12 / nr.1-5

de Paul Mihalache, paul_mihalache@yahoo.com

O eroare la puterea a doua

Fain articolul lui Dan. Chiar m-am amuzat citindu-l, și asta nu datorită unui „umor involuntar” al autorului; atât doar că aceasta era/este în totală necunoștință de cauză. Nu îl antipatizez pe Bogdan, ci îi consider încercările în versuri total nereușite, iar discuția dintre mine și el a fost cu totul alta față de ceea ce se înțelege din articolul lui Dan. Cum au stat lucrurile: Într-o noapte, în holul căminului Kogălniceanu, vorbeam cu Bogdan despre literatura engleză, pe care el o numea „nulă”, fără însă - am constatat în scurt timp - să fi citit mai mult de doi, trei autori.

Atunci i-am elogiât pe „marii poeți Hanciupingubambuloba și luesgussi din Insulele Brontobambis”. Văzând că Bogdan este familiarizat cu opera lor, i-am amintit despre extraordinarele traduceri ale sonetelor lui Shakespeare făcute de clasicii ruși, și, spre surprinderea mea, nici acestea nu-i erau străine. La scurt timp după, a urmat cenaclu în care i-am criticat poeziile iar el nu a răspuns și articolul meu din numărul 2 al revistei. Câteva zile după, în cămin, Bogdan mi-a spus că textele nu erau ale lui, ci ale unui premiat

cu Nobel (nu-mi aduc aminte să fi pronunțat numele Quasimodo) iar ceea ce a făcut el a fost doar pentru a ne testa simțul critic. Am evitat o polemică stupidă, invitându-l să trimită spre publicare nu „poeme mai reușite” cum scrie Dan ci chiar unul dintre cele citite la cenaclu, ceea ce, din motive necunoscute mie, nu a făcut. Mai mult, mi-a povestit că un juriu format din poeți consacrați (l-am reținut doar pe C. Tănăsescu) „mi-au premiat acele texte, așa că să nu mai ziceți voi că-s proaste!”

Revin la articolul lui Dan, fragmentul în care face referire la Vlahuță, „România pitorească” (pe care, în treacăt fie spus chiar de el nu a citit-o). Dacă individul X e liderul vreunui partid aflat la guvernare, decurge cu necesitate că trebuie să-l considerăm Politician? Da, apare Vlahuță în istorii ale literaturii române - Călinescu nu este singurul care îl ironizează. Mi-ar fi necesare câteva pagini doar pentru a înșira toate distincțiile și doctoratele care i-au fost acordate lui Ceaușescu. Evident, comparația nu este cea mai oportună, însă voi susține oricând că nu-mi plac scriitorii mult mai apreciați, cum ar fi Rousseau, Hesse, ori al nostru Sadoveanu. Îmi

amintesc bine o discuție cu Dan, în care afirma că „Războiul sfârșitului lumii” putea fi scrisă în mai puține pagini. Ciudat: Vlahuță nu poate fi criticat, însă îi putem da sfaturi lui Llosa după părerea amândurora unul dintre cei mai buni scriitori (nu doar ai ultimului secol).

La fel de bizar, Dan a scris acest articol, fără să fi asistat la cenaclu, fără să fi fost de față schimbul de replici dintre mine și Bogdan, bazându-se doar pe un mail trimis de acesta, dar articolul o spun sincer mi s-a părut savuros. În speranța că pentru numărul următor al revistei va scrie un altul, îi ofer un subiect de al cărei veridicitate sunt sigur că nu se va îndoii:

Aurică X, student la Facultatea de Filosofie, susține că e „Trimisul lui Dumnezeu pe Pământ”. Colegul său, Gicuță Y, îi răspunde: „Ești pe dracu! Dacă erai, nu ai fi picat examenul la medievală!”

Dane, cred că ar fi cazul să iei măsuri, și să-l admonestezi serios pe Gicuță pentru alegerea unui răspuns atât de inoportun. Schimbul de replici dintre cei doi îți garantez că l-am reproduș întocmai. Sunt sigur că așa a fost! Mi-a povestit mie Aurică...

Comentează articolele la revista.filos.ro -secțiunea FORUM
Scrie un articol la revista@filos.ro

Luni

Nr. 5

Conține 3 fascicule,

14 pagini:

PRINCIPAL

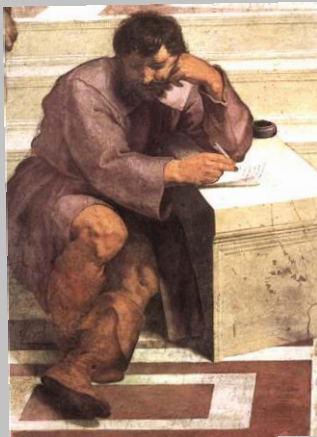
(pag. 1-6)

-INTERviu: 2**-Viața STUDențească: 3-5****-CRITice: 6****STUDII ȘI ESEURI**

(pag. 7-11)

ARTE ȘI LITERATURĂ

(pag. 12-14)

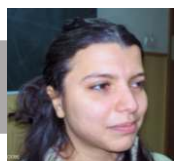
STUDII ȘI ESEURI

articole publicate în Luni: 3 / nr.3-5

Conceptul de la pagina 7: Unu

de lect.dr. Gheorghe Ștefanov

Ce înseamnă "unu"? Hmm, ... Iată o întrebare filosofică! Sau nu. Ce atâta mare scofală? "Unu" înseamnă "un lucru". Și gata. Sigur? Păi dacă ar însemna "un lucru" ar trebui să fie sinonim cu "lucru". Iar un număr este și el un lucru, doar că e un obiect abstract. Așa că "unu" ar trebui să desemneze toate celelalte numere. Dar asta e absurd. Sigur, dacă un lucru există, este unu. Poate asta l-a făcut pe Plotin să îl așeze pe Unu deasupra Ființei. Ok, să facem un pic abstracție de poziția misionarului și să ne gândim mai departe. E limpede că "unu" nu înseamnă "lucru". Și Frege a observat asta, doar că el s-a exprimat mult mai stângaci. Cică pentru matematicieni "unu" ar însemna "ceea ce au în comun toate mulțimile de obiecte cu un singur element". Dar dacă e vorba de un singur obiect, de ce să-l vad ca pe o mulțime? Eh? Ar mai putea să însemne, zic ei, "primul element dintr-un șir". Dar de ce n-ar fi zero primul element dintr-un șir? (În paranteză fie spus, "zero" nu înseamnă "nimic". Și tot în paranteză, "unu" n-ar trebui să fie sinonim nici cu "primul".) Dacă vorbesc, în schimb, despre "unitate", nu mai vorbesc despre un număr. Nu vorbesc nici măcar despre o cantitate indivizibilă. Metrul este o unitate de măsură, dar o unitate care se divide. Dovada? Când cumperi tequila la metru primești mai multe pahare. Offf, iar m-am îndepărtat de subiect. Gata, revin. Am văzut că n-are rost să vorbesc despre ce și-ar închipui cineva atunci când se gândește la "nu". La fel e și acum, doar că s-a mai adăugat un "u". (Tot Frege a observat că una e conceptul și alta reprezentarea.) În plus, "unu", zic unii, n-are legătură cu pronumele personal nehotărât (De ce-i spune "personal"? Ce, dacă spun "Una dintre pisici avea o ureche albastră pe burtică", vorbesc despre vreo persoană?). Articolul hotărât, în schimb, zice Russell că ar avea o legătură cu conceptul de identitate. Dar conceptul de identitate nu trebuie confundat cu "unu", fiindcă una e ca un lucru să fie identic cu el însuși și alta e să fie unu. Identitatea e o relație. A fi unu pare să fie o proprietate, dar nu e limpede ce i se adaugă unui lucru dacă i se adaugă proprietatea asta. "Unu" ar mai putea să desemneze și cifra unu. Dar cifra este altceva decât numărul (tot Frege a observat asta). Deci unu este un număr? Să zicem că da. Ce lămurește asta? Și doi și trei sunt numere. Ce are unu în comun cu ele? Ce este numărul? Ok, poate că "ce înseamnă «unu»" era totuși o întrebare filosofică. Oricum, Frege era un tip inteligent. Păcat că scria în germană.

Articole publicate în LUNI: 2 / nr.5
de Doina Proorocu
doina_proorocu@yahoo.com

Iar Intelectualul a spus: "Luați, citiți, aceasta este DILEMA mea!"

Motto: "Cel mai greu lucru pentru un român care știe să citească e să nu scrie"(I.L. Caragiale)

Descriptio lemmatis

„Dilema Veche” este varianta “mai nouă” a revistei “Dilema”¹, fondată în anul 1993 de Andrei Pleșu. Schimbarea s-a produs începând cu luna decembrie 2003, când Fundația Culturală Română s-a transformat în Institutul Cultural Român. Invocând menținerea independenței politicii editoriale, redacția a părăsit ICR și a înființat, în regim privat, revista “Dilema Veche”. Structura revistei a rămas neschimbată: pe lângă rubricile “de autor” în fiecare număr este abordată o temă (“Copilăria”, “Anii ‘30”, “Ce te face să te simți român” etc.).

Există deja un stil consacrat al acestei publicații cultivat, plivit și săpat de majoritatea colaboratorilor și redactorilor. În cadrul redacției, acest stil apare în forma sa cea mai elevată în articolele domnului Pleșu² - iar la polul opus, în forma cea mai apropiată de patetism în multe dintre articolele domnului Cioroianu și domnului Turcescu (de neuitat frumoasa surpriză din primăvară a domnului Turcescu, care ne-a delectat cu remake-ul erotic “O făclie de Paști”)³. Între acești doi poli simțesc și văd monstrous o mulțime de emuli printre care aș remarca, pe lângă colaboratorii și cititorii corespondenți ai ziarului pe doamna Iaromira Popovici și pe doamna Alice Georgescu (care, din păcate, nu mi-a trezit nici măcar o dată interesul pentru vreo piesă de teatru)

Datorită structurii, “Dilema” se prezintă parțial ca publicație “de autori”. Ceea ce nu este neapărat un lucru rău, atâta timp cât aceștia nu ne delectează permanent cu un jurnal-foleton. Oricum, diferențele calitative dintre articole dau revistei în ansamblu aspectul de rollercoaster, care onora le poate provoca stări adverse. Există, bineînțeles, “stâlpi” de susținere-Andrei Pleșu, Radu Cosașu, Simona Sora, Cristian Ghinea ș.a. Unii dintre ei sunt uneori atât de surprinzători încât echilibrează pagini întregi de diletantism dilematic⁴.

Domnul și cățelul

Caracteristica cea mai agasantă a stilului dilematic este exhibiționismul patetic. Acesta are manifestări insistente și grave, care ne indică destul de clar că este un act conștient.

(continuare în pagina ESEU / 8)

Articole publicate în LUNI: 3 / nr.1-2,5
de Oana Matei

Despre iubire în „Căutarea timpului pierdut”

Dacă l-am suspecta pe Marcel Proust că înmuiatul de prăjiturile în ceai și apoi povestirea detaliilor acestei aventuri pe parcursul a zeci de pagini reprezentau niște activități care îi consumau toată energia și îi umpleau tot timpul liber, ne-am înșela amarnic. La 13 ani, întrebând care este ocupația lui preferată, micul Marcel de atunci a spus că lui, cel mai mult și mai mult, îi place să citească. Și să viseze. Și să scrie versuri. La 20 de ani, răspunsul la aceeași întrebare a fost mai scurt, afirmând că îndeletnicirea lui favorită este să iubească. E drept, nu a precizat obiectul sau obiectele iubirii sale. Dar putem să îi acordăm prezumția de sinceritate și să îl vedem întruchipând iubitorul de profesie. Sau pe cineva pentru care amorul reprezintă un hobby foarte serios. Deci, dacă ar fi cineva care să știe cum arată iubirea perfectă, Proust ar fi acela.

Cum arată dragostea în „În căutarea timpului pierdut”? Foarte complicată și în mod special masochistă. Într-un roman cu peste 3 300 de pagini, nu există personaje care să fie fericite în iubire. Și se poate chiar stabili o lege a dragostei proustiene: într-un cuplu, cantitatea de dragoste rămâne constantă, dar distribuirea acestei iubiri între parteneri oscilează în permanență. Un prim exemplu: Odette și Swann (cei care nu au citit romanul nu trebuie să se impacienteze.

(continuare în pagina ESEU / 11)

Iar Intelectualul a spus: “Luați, citiți, aceasta este DILEMA mea!”

Dilematicii nu par însă a fi deranjați de acest fenomen (cel puțin între ei). Dimpotrivă, exhibiționismul este deja o marcă a revistei, și poate prilejui cel mult o *captatio benevolentiae*. În articolul *Scotty*⁵ (“un teckel sărmos (încă junior)”), domnul Teodor Baconsky mărturisește: “Originar din Portugalia (un sat pe lângă Santarem⁶), Scotty e un expert al *fado*-ului visceral.. Într-o ordine la fel de suavă intră și activitatea onirică, descărcată nu doar în simularea reflexă a Marilor Activități Diurne (precum fuga-după minge), ci și prin ceea ce aş numi starea de *fibrilație semnatară*: mă agit, deci exist (sic!). Dormind, Scotty ține să-și aducă aminte de el însuși! Se cuvine să declar că prezența lui în acest articol nu divulgă aparenta mea lipsă de subiecte majore - și nici vreun detestabil *exhibiționism particular* (subl. n.) - cât nevoia de pretexte fabuliste”⁷.

Realismul. De la magic la tragic și retur

Exhibiționismului i se adaugă o trăsătură mai puțin vizibilă și anume “exorcizarea” prin contemplare. E vorba despre acea autosuficiență rezultată prin simpla descriere, nuanțare și înfățișare a subiectului. E greu de delimitat acest cusur care riscă mereu să cadă sub incidența proclamatului “spirit dilematic”. Îl vom caracteriza pe scurt printr-un subiectivism cu dezvoltări grave spre autism și solipsism, dezvoltat în dauna rațiunii (aparătoare de demoni). Această manieră rafinată de abordare a vieții are o capacitate sporită de contaminare prin comoditatea ei (este mai mult decât evident faptul că cea mai răspândită caracteristică umană nu este frica, ci lenea⁸). Ne oprim aici în definirea acestei caracteristici, pentru că riscăm să intrăm în teme grele⁹ și e totuși abia Luni¹⁰ și sesiune.

Citate în diagonală, multe dintre articolele revistei “Dilema” pot fi înlocuite cu brio de următoarele spicuiuri: “Cu câteva zile în urmă/bunul meu prieten/de la o vreme”, “la o conferință/ în trenul prăfuit/pe plajă, departe de toate/acasă/la un curs/la un curs de-ale mele/la Carrefour”, “amintirile/tema inocenței/tema copilăriei/ceva, o forță neștiută/oceanul, nici moartea, ci viața cu toate compromisiurile și blestemele”, “noapte”, “hotel, micile pahare de plastic de pe noptieră, mica periută de dinți, săpunul, hârtia igienică... toate, of!de unică folosință!”, “sentimente de unică folosință”, “mă bag în pat/citesc/citesc din nou pe/ascult cu aceeași emoție ca prima oară/scriu”, “o insomnie/o amintire bruscă/o stare de asediu/o revelație orbitoare în întunecimea nopții”, “asudat/încordare/măi lucid ca oricând”, “un impuls/o zvâcnire/încordare maximă”, “sar din pat/aprind

lumina..”, “e ora 2 noaptea/e ora două”, “deschid caietul/jurnalul”, “stiloul de la.. /creionul îmi pulsează în mână”, “mă uit o vreme la foaia imaculată/admir pentru o vreme ce pare nesfârșită pagina goală”, “ora două și un minut. Sting lumina și mă culc la loc”.

Le style c'est l'homme

Aduse în discuție destul de rar, problemele care ar trebui să fie presante, stringente pentru omul contemporan sunt dizolvate într-o falsă interiorizare sau într-o atitudine de zeflemea. Acest tip de expediere se coagulează într-un stil de a gândi care îl face pe cititor să creadă că e părtaș la o problematizare gravă și chiar o trăiește. Mecanismul este corespondentul elevat al celui prin care un telespectator de telenovelă rezonează cu următorul dialog: Ea:”Cum pot crede în existența lui Dumnezeu dacă nu îl văd?” (Publicitate), El:”Ai văzut vreodată aerul, sau curentul electric?.. Vezi.. cu toate acestea ești foarte sigură că ele există!”

Cititorul nu își mai asumă tensiunea iar când o face i se oferă paliative. Urmările sunt deosebit de grave și general-sociale. Unele dintre ele sunt vizibile chiar și din nucleul cercului dilematic: “A fi “dilematic” a devenit o banalitate, o stare de spirit națională. (...) Cei care se decid, astăzi, să preia termenul într-un titlu de gazetă nu mai sînt, ca acum 11 ani, un grup de excentrici, ci exponenții unei filosofii de massă, confirmați, în chip fericit, de istorie. Vremea lor de-abia începe. Vor ieși, așadar, din pionierat, pentru a savura deliciale unanimității...”¹¹

Bineînțeles că ar fi ridicol să recomandăm revistei o “responsabilizare” sau o “coagulare” a articolelor. Toate acestea ar ricoșa în atitudinea joco-serioasă asumată a “Dilemei”. Tot ceea ce se poate face este încurajarea apariției unei alternative - suficient de atractive și de accesibile a spiritului dilematic. A unor idei clare în locul unei retorici a ambiguității, a unei exprimări despovărate de patetisme și literaturizări trase de păr, a unor scrieri care să te învețe să gândești și nu “un stil de gândire”¹².

Într-un mediu cultural sănătos și în forma în care se prezintă acum, revista „Dilema” nu ar depăși statutul de „revistă culturală de divertisment”. Datorită proeminenței dobândite în spațiul (îngust) al publicațiilor de cultură românești, spiritul dilematic se împrăștie fulgerător. El nu fuge nici de usturoi nici de praz nici de incantații nici de imprecății ci bănuie liber și nestingherit din cauza și datorită singurei sale însușiri: este numai formă.

PS Ca orice tânăr energic, hotărât și sigur pe el am devorat vreme îndelungată singura

publicație care corespundea naturii mele entuziaste și ferme: “Dilema”. De la fluturarea ei ostentativă pe holurile liceului și până la conștientizarea rolului ei formator am făcut într-o mare varietate de încălzări câteva sute de drumuri înspre chioșcul de ziare. Momentul în care am realizat că am ajuns să încălz și spiritul dilematic - că face parte mai ales din ținuta de oraș și că mă strânge pe ici pe colo în punctele esențiale - a fost începutul sfârșitului... acestui articol.

Note:

1. În cele ce urmează ne vor referi la ambele sub titulatura „Dilema”
2. “Nu-i așa că nu stăm nici bine, nici rău, nici așa, nici altminteri?” (I.L. Caragiale)
3. *Dilema Veche*, Anul II, nr. 68, p. 19, articolul *Învierea* (sic!); în varianta online la http://www.algoritma.ro/dilema/fw.htm?current=arhiva_dilema/search1.htm (vă rog totuși să terminați de citit articolul).
4. “Încercările baritonale-atotștiutoare de a-i desluși intențiile complicate pleacă de la premisa că sigur are o strategie pe termen lung, că vrea să își consolideze anumite atribute de imagine, utilizînd un X factor comunicațional, bla-bla-bla. Nu e strategie, e instinct 100%. Pare că Traian Băsescu se plictisește pe bancheta din spate și citește ziarele. Are reacții imediate. Măgarii de la Petrom au scumpit iar benzina. Băi, frate, ăștia trebuie controlați. Ia, uite ce scrie aici! Sinistrații tot nu au case. Băi, și le-am spus să rezolve. Un guvern de pământăi! Cică Geoană vrea Parlament unicameral. Mă, să știi că nu e o idee rea, o fi el prostănac, dar a scos-o. Hai că am ajuns, cu cine ne vedem?” Cristian Ghinea, *Cum vorbește președintele*, în *Dilema Veche*, anul II, nr. 88, p. 4.
5. *Dilema Veche*, Anul II, nr. 90, p. 18.
6. Mărturisesc că este pentru prima oară când aud acest nume. Ce este acest Santarem dacă Portugalia este un biet sat pe lângă el?
7. Fabulă, fabulă..mă maestre,mă.. dar unde bați cu ea? A?
8. Informație sigură: s-a dat și la televizor (*Waking Llife*, 2001, regia Richard Linklater)
9. Politically correctness, postmodernism, tranziție, relativism, comunicare, e etc.
10. Apropo de revista *Luni* este evident că ea nu suferă de acest cusur - din vreme ce scriu și eu aici.
11. A. Pleșu, *Spiritul dilematic in expansiune* în *Dilema Veche*, anul I, nr 1
12. “Malentendu-ul constă în faptul că ceea ce noi propunem drept manevră intelectuală de conjunctură, drept stil de a gândi, e luat drept doctrină.” A. Pleșu, *Omul fără dileme* în *Dilema*, 1993.

Un ciob din Delos

În două duble numere și în excepționalele condiții tipografice ale revistei "Origini - Caiete Silvane" (3-4/2002 și 1-2/2003), din Zalău, am publicat un lung eseu intitulat *Circumversiuni actualiste*. Între mistică și magia globalității. Liviu Bordaș, aflat pe atunci la conducerea publicației din orașul pe care nu l-am văzut niciodată, a sprijinit în ședințele colegiului redacțional apariția acestui text neobișnuit de amplu pentru un autor «de afară» (adică bucureștean). Și totuși, din motive obiective, o minusculă secțiune de la final «a căzut la montaj». N-am suspectat nici un moment urme de cenzură în gestul respectiv, mai ales că numeroase e-mail-uri și una sau două discuții cu Liviu (abătut în Capitală pe la Târgurile de carte) îmi demonstraseră suficient că nu era vorba despre așa ceva. De altfel, aici stătea și aparentul paradox al situației: partea mai incisivă, mai tehnică (deci mai puțin «populară») a scrierii își primea locul în pagina tipărită, pe când acel fragment «calm» și cu efect retroactiv oarecum eufemizant rămânea inedit. Nu am regretat decât pierderea a ceea ce gândisem ca potrivită «întregire» pentru *Circumversiuni*... Până la ivirea unui prilej de a imprima versiunea completă, am inclus «restul» nepublicat într-un volum intitulat *Delos*, pe care, momentan, nu am nici o intenție de a-l propune vreunei edituri. Co-textul inițial miza pe o lectură în filigran a zonelor de operativitate ale «schemei arhetipale» circulare în istoria culturii europene, căutând a (re-?) trasa câteva dintre liniile unei rețele ce captează o anume «tradiție». Apoi, «firul» asuma o evoluție bifurcată, astfel încât *Elogiul Elenei*, *Cartea celor 24 de filosofi*, *Augustin*, *Bonaventura*, *Pascal și Leibniz*, *Dante*, *Meister Eckhart* și *enciclopedia hegeliană* se regăseau printre nodurile amintitei rețele, în «multimediată» complicitate cu diferite «refrene» de actualitate, precum *globalizarea*, *democrația ș.a.* Textul nu își afla vremea să aproximeze punctul de unde se producea deplasarea (devierea, glisarea) dinspre mistic și tehnic-filosofic înspre politic și social, dar avansa numeroase exemple ale acestei deplasări. În ceea ce privește finalul, menirea lui era de a oferi o perspectivă alternativă (un raccourci anamorfotic) asupra chestiunilor aici deja menționate. Așadar, iată :

/ Într-un Cuvânt intermediar se preciza, printre altele, că: / (... "Literaturitatea" falsului epilog reprezintă restul inevitabil al unui susținut exercițiu ...). / Urma un rând alb, după care * * *, încă un rând alb, iar apoi, ca moto: / "Scumpul meu domn, ești bun să te îngrijești de actori? la seama să fie cinstiți cum se cuvine; căci ei sunt rezumatul și cronica prescurtată a vremurilor..." (*Hamlet*, II). / Nou rând alb; și: /

O dublă exigență - paradoxală - marchează deja dintotdeauna zona în care ar fi să se desfășoare sensul următoarelor. O dată - ar trebui să nu se spună nimic; sau "aproape" nimic, presupunând că "aproape" nu va fi nicio dată anulat prin transferul într-o măsură exactă, indiferent cât de mică. Un singur gest (eventual) abia schițat ar epuiza, în infinit mai puțin de o secundă, întregul. Pe de altă parte, însă, totul ar trebui "exprimat". Nici cea mai ascunsă dintre infimele cute ale Universului să nu rămână nepronunțată, nerânduită în cuvânt și neașezată printre cuvinte. Paradoxul - în pofida a ceea ce poate să pară la o privire

superficială - n-ar consta în simetrica nepotrivire a celor două reclamate mișcări, ci tocmai în faptul că, evident non-identice, ele nici nu diferă. Nici nu sunt două, dar nu sunt una. O dublă exigență. Prin pliuul acestei dubluri are a se glisa irecuperabilul ("infinit irecuperabil fără de rest") sens al istoriei. Să dublăm : "infinit irecuperabil fără de rest" = infinit (oricum, indiferent) recuperabil, astfel încât, la fiecare adaos, un sens rezidual este expulzat în zona nesupusă, indiferentă dublurii a domeniului trasat, conturat, fixat...

Și "faptele". (Puteau fi altele; sunt acestea). Seara zilei de Sfântul Nicolae, undeva în centrul Capitalei. În mașină, la semafor. Încă două-trei minute până la momentul convenit pentru întâlnirea cu una dintre adevăratele actrițe ale scenei noastre. Sună telefonul : "- Unde ești?"; îi spun locul: este ca și alături, o clipă doar. "Clipa" durează cât încă un semafor și o jumătate de țigară. În fața teatrului (spectacolul s-a terminat de un sfert de oră), strada e pustie. Sun eu: "- Am ajuns"; "- Cobor imediat". Și încă un minut - ultimul înainte de oprirea poveștii. Nu-i vorba de "încheierea", ci de oprirea poveștii. Persoana așteptată apare, sunt orele 21,56 (am verificat memoria telefonului: apelul a fost făcut la 21,55). Câțiva pași de la ușă, prin micul gang, apoi un pas pe caldarâm - și totul a stat.

Ca pentru orice altceva (redevinem "teoretici" - poate și pentru că "teorie" și "teatru" nu sunt complet străine etimologic...), avem la îndemână literatura, cu interminabila serie de citate pe care ni le oferă. Comodă variantă. Ar fi simplu (dacă nu cumva și necesar...) să-l răsfoim pe Borges (o "nouă" emergență a indiferenței: de parcă l-am răsfoi pe Borges însuși...). Să spunem că renunțăm la sublinieri (secțiunea No Comment, urmare):

"Ajung, aici, la inefabilul centru al povestirii mele; de aici încolo începe disperarea mea de scriitor. Orice limbaj este un alfabet de simboluri a cărui întrebuintare presupune un trecut pe care interlocutorii să-l cunoască; dar cum să transmii altora infinitul (...) pe care înțelegerea mea (...) abia de-l cuprinde ? Misticii, într-o transă asemănătoare, vorbesc de simboluri : un persan, pentru a vorbi de Dumnezeu, vorbește de o pasăre care, într-un anume fel, reprezintă toate păsările; Alanus de Insulis, de o sferă al cărei centru se află pretutindeni, iar circumferința în nici o parte (...). (Nu amintesc în zadar aceste asemănări neînțelese (...)). Poate că zeii nu-mi vor refuza descoperirea unei imagini echivalente, dar aceste rânduri vor rămâne contaminate de literatură și neadevăr. Cel puțin, problema fundamentală rămâne insolubilă; enumerarea, măcar parțială, a unei înlănțuriri infinite. În momentul acesta extraordinar am văzut milioane de lucruri plăcute sau îngrozitoare; nimic nu m-a înfricoșat mai mult decât faptul că toate ocupau același punct, fără suprapunere și fără transparență. Ceea ce au văzut ochii mei s-a petrecut simultan : transcriu, însă succesiv, așa cum îngăduie limbajul. Ceva-ceva, totuși, voi surprinde așa cum am văzut" (El Aleph, trad. de Dărie Novăceanu, în *Moartea și Busola*, Editura Univers, București, 1972, pp. 335-336).

Era o seară cu vreme urâtă, rece, cu o ploaie mărunțată gata să devină ninsoare. Vântul mătura vidul străzii. Lumina de pe

afișele din fața teatrului, tocmai pentru că era veselă și contrasta cu dezolarea înconjurătoare, avea ceva sinistru: ca un zâmbet pe chipul unui mort. În clipa în care totul stătuse, picăturile înghețate s-au blocat în aer, o pungă de plastic și-a ncremenit zborul peste o rigolă, fumul țigării a devenit o dâră scorțoasă de alb.

Nici o metaforă: doar încercarea de a reda cât mai exact o stare (în sensul - "aproape" indiscutabil propriu al cuvântului: o "stare". De la "a sta"). Istoria și spațiul se adună într-un punct. Acest punct - stabilitate absolută a centrului Universului (sau/și al societății) era - și "nu amintesc în zadar aceste asemănări neînțelese" - era chipul unei actrițe. Putea fi oriunde, de fapt era oriunde. Fiindcă era - deja prin vocația artei asumate - orice. Sau (adică) nimic. Pretutindeni (precum centrul) și nicăieri (precum circumferința): simultan. ("Căci arta sa constă tocmai (...) în a se preface în chip absolut (...). La capătul acestei strădanii apare limpede care-i este vocația : (...) să fie nimeni sau să fie mai mulți" - Albert Camus, *Mitul lui Sisif*, trad. de Irina Mavrodin, E.L.U., București, 1969, pp. 83-84. Mai mulți?... Toți?... Cui i se opune "nimeni" ?... "Unde" "funcționează" indiferența ideologică ?...). Rămâne să imaginăm, plus ou moins la întâmplare, uriașa curgere a uriașului fluviu care s-a adunat în acest vârful de ac înfipt în pupila timpului. Însă cum s-ar lăsa depășită fie și doar precedenta oră ?... Sau - depășit - precedentul sfert de oră ?... Cei câțiva pași ai aceleiași actrițe pe scenă, reluându-și numele o dată cu aprinderea luminilor și zâmbind publicului ?... Unui spectator - sau altuia - contaminându-l cu absența con-sistenței "proprie" - fără ca "victima" să afle (și, poate, fără să aibă nevoie să afle) că se întâlnește cu paradoxalul "sine" al unei zone ca infinită traducere... În ce măsură va fi având "loc", în exact acest "punct" fără identitate și fără diferență, un transfer care-și refuză numele spre a-și deplia nelimitat efectele nici măcar contrariante ?... "Fără suprapunere și fără transparență"... Această "imagine" sustrasă logicii oricărei reprezentări este, acum, aici !...

(Fragment al unei ciorne pierdute: "Acel trup mic, aproape invizibil și capabil de o lucrare cu totul divină - și - plusând, cu un anume ecart de la condițiile climatice ale străvechiului *Elogiu*... - în mijlocul acelei căderi blocate - nici ploaie, nici ninsoare... - și fără (...)" (o dublă repetiție amânând infinit premiera...)).

(Fragment al unei alte ciorne pierdute : "...istoria - cu toate uniunile, comuniunile, complicitățile, confederațiile, conflagrațiile (...) - abreviate în disponibil și expozabila imobilitate a (...) - cf. Jacques Derrida, *Cartouches* (scriere în jurul expoziției *The Pocket Size Tlingit Coffin*), în *La Vérité en peinture*, Champs-Flammarion, Paris, 1978).

Din această zonă a prezentului-discurs ar putea să lipsească o relație.

(...)
adaos inutil. Eventual - totuși - a evita un plagiat, spunând că sugestia este - iarăși - bogesiană (cf. *Miracolul Secret* (în op. cit.) - la final): ea a urcat în mașină la orele 21,57.

Sfaturi pentru studenții la filosofie-2

- nu vă temeți atât de snobism, cât de pseudovalori; este preferabil să fii devotat, atunci când ești tânăr, unor valori autentice, dacă dorești în mod sincer să le înțelegi mai bine, decât să aderi la valorile unei găști sau ale unei comunități restrânse, dar "chic"; în măsura în care înțelegerea este întotdeauna incompletă, există doar grade de snobism și nu snobi și non-snobi; așa că nu îi luați în serios pe cei care vă reproșează că citiți doar ceea ce a fost deja confirmat de o tradiție; gustul se formează în timp; doriți-vă să citiți în primul rând cărțile care au influențat fundamental filosofia;
- când vă ocupați de un autor, încercați să vă apropiați de el și din perspectiva *vieții* lui; chiar și cărțile de filosofie sunt scrise de oameni;
- în filosofie poți să înveți ceva de la absolut oricine; mai ales de la cei care te contrazică;
- insistați ca la începutul fiecărui semestru toate cursurile care se propun să fie aprobate doar după o discuție serioasă în catedră asupra structurii detaliate a cursului respectiv. Dacă nimeni *altcineva* nu se pricepe la acea temă, iar cel care propune cursul nu îl "poate" explica în câteva ore de discuții unui alt cadru didactic, cursul ar trebui să fie retras;
- insistați ca la orice curs și seminar să puteți întrerupe oricând pe oricine vorbește pentru a pune o întrebare *de clarificare*;
- nu ezitați să îi spuneți profesorului atunci când nu ați înțeles ceva la un curs. Nu vă faceți că înțelegeți. Nu e nici o rușine să nu înțelegeți filosofia. Există profesori bătrâni de filosofie care nu înțeleg unele texte de filosofie. De multe ori dificultatea este aparentă: pur și simplu nu vă vine să credeți că cineva și-a pus o *asemenea* întrebare;
- un curs sau un seminar vă este util *nu* neapărat atunci când acolo se pomenesc multe nume de filosofi sau de oameni de știință, ci atunci când vă dă mult *de gândit*; de aceea nu trebuie să ratați nici un curs al prof. Solcan, de pildă;
- insistați ca la seminariile pentru studenți avansați (anii III-IV, master, doctorat) să se studieze textele de bază ale logicii (Frege, Russell, Tractatus, Tarski, Goedel, Gentzen...). Nu oricine trebuie să știe să rezolve exerciții de logică, dar oricine trebuie să aibă acces la problemele și mișcările de gândire ale logicienilor. La acestea nu aveți acces prin manualele de logică, ci prin textele de bază; (Frege, de pildă, scrie mult mai clar și mai profund decât majoritatea textelor care s-au scris *despre* el sau despre logica inventată de el);
- logica se învață ca orice nouă limbă, prin exercițiu; (Barwise & Etchmendy)
- insistați să existe în facultate măcar un cadru didactic care să poată preda fizică și matematică *pentru filosofi* (care să *înțeleagă bine* aceste discipline și să poată explica *noțiunile* lor fundamentale). Nu uitați că facultățile au acum o oarecare autonomie, deci că reprezentanții voștri au și ei ceva de spus cu privire la modul cum se cheltuiesc acei bani;
- insistați ca *profesorii* să țină cursuri despre textele mari ale filosofiei și nu despre părerile lor despre filosofie sau despre istoria filosofiei; părerile lor trebuie să și le expună în cărțile lor; performanța unui profesor de filosofie se măsoară în cât de mult poate explica din ce a citit cât mai multor oameni, cât mai diferiți; în filosofie, rolul profesorului este să te ajute să înțelegi singur textele originale; în filosofie nu

- există nici o scurtătură către înțelegerea unui autor, care să evite lectura textelor lui, dar există scurtături mai abrupte și scurtături mai line; asta este valabil și despre logică, în măsura în care logica este utilă filosofiei;
- dacă sunteți studenți începători (anii I-II) nu scrieți niciodată un eseu despre o problemă asupra căreia aveți *deja* o opinie, ci încercați să vă formați o *nouă* opinie scriind; (un filosof trebuie să fie *detașat*, să nu aibe parti-pris-uri);
- încercați să scrieți cât mai mult; recitiți ce ați scris după intervale mari de timp și păstrați doar exprimările *clare*; restul nu vă va mai folosi la nimic;
- insistați ca la sesiunile de conferințe să se acorde *după fiecare* comunicare cel puțin tot atât de mult timp pentru discutarea ei, cât a durat comunicarea și *nu* acceptați ca timpul destinat discuțiilor să fie folosit în alte scopuri, chiar dacă "se tace"; tăcerea în filosofie exprimă doar *lipsa de înțelegere*, iar tăcerea absolută care, în plus, se și prelungeste, poate da *de gândit* celui care a susținut conferința; cui nu are timp sau disponibilitate să răspundă la întrebări nu trebuie să i se dea voie să susțină comunicări în filosofie;
- nu vă grăbiți să plecați în străinătate; aveți o *datorie* față de comunitatea care v-a susținut (doar) să citiți și să gândiți; în pofida a ceea ce se spune din ce în ce mai des, nici un individualist nu ar putea trece vreodată măcar strada, dacă strada nu ar fi fost construită de alții înaintea lui; în filosofie, ca și în viață, nu există autodidactici; în plus, confortul și tehnologia nu au neapărat ceva în comun cu filosofia; filosofia nu este nici o ocupație (ca politica), nici o meserie (ca tâmplăria), ci un mod de viață;
- încercați să renunțați la prejudecata că filosofii sunt mai inteligenți decât alți oameni de asemenea, la aceea că filosofii trebuie să fie mai cultivați decât alți oameni; filosofia este un mod de viață printre multe altele; s-ar putea spune: filosofia este modul de viață *reflexiv*; (gândiți-vă la ce implică asta); de aceea și sunt filosofii persoane marginale: ei nu fac decât să trăiască într-un anumit fel;
- nu ezitați să vă exersați gândirea reflectând asupra propriilor voastre probleme; multe dintre ele pot fi rezolvate urmând metode bine-cunoscute în filosofie;
- *expresii* ale competenței în filosofie sunt nu numai textele filosofice sau afirmațiile pe teme filosofice pe care le produceți, ci și modul în care trăiți, gândiți și vă comportați în mod obișnuit; (jurnalul unui *mare* filosof nu are voie să producă *surprize majore* cuiva care îi înțelege bine opera);
- dacă nu vă puteți devota (dedica în mod dezinteresat și cu entuziasm) studiului unei singure cărți mult timp (de pildă, dacă vă plictisește, dacă vi se pare că înțelegerea ei nu progresa deloc, dacă nu puteți adopta nici un nou punct de vedere, măcar ipotetic, dacă vreți să obțineți cât mai repede "rezultate palpabile", etc.) renunțați la filosofie și, dacă aveți talent pentru controverse sau polemici, dedicați-vă politicii sau gazetăriei din câte îmi dau seama, acestea sunt singurele *ocupații* în care *performanța* nu presupune să înțelegi absolut nimic în profunzime;
- face parte din performanța unui sistem de instrucție să îi facă pe studenți nu numai să dobândească niște cunoștințe sau niște abilități, ci și să îi deprindă cu un anumit mod de viață mai onest, mai autentic;

- nu faceți negoț cu ideile, mai ales cu ideile altora; internetul *există*; încercați să vă obișnuiți să citiți texte în format electronic pentru că este mai ieftin și pentru că, dacă cineva își distribuie, în filosofie, munca gratis sunt mai multe șanse ca el să fie convins că are ceva important să vă spună; "negoț cu ideile altora" înseamnă și să primești recompense care nu ți se cuvin (de pildă, să copiezi sau să nu te străduiești să trasezi sursa ideilor "tale"); ai o datorie atât față de oamenii pe care îi citești, cât și față de cei cu care discuți;
- cea mai plăcută experiență filosofică este atunci când un text scris de altcineva îți verifică înțelegerea anterioară a celui autor ("știi că va spune asta");
- cea mai neplăcută experiență filosofică este să te cerți cu cineva pentru că nu sunteți de acord în filosofie;
- o carte importantă de filosofie se poate înțelege în luni de zile de studiu și interacțiuni cu oameni care au mai citit-o, iar cele mai dificile, în ani;
- cea mai mare dificultate în filosofie constă în a înțelege de ce un filosof își păstrează punctul de vedere în pofida tuturor criticilor care ție ți se par convingătoare; dacă acel filosof are și discipoli, trebuie să îți spui întotdeauna că e vina ta; ("nu l-am înțeles" sau "nu am ajuns la fondul problemelor lui");
- când discutați cu cineva care nu este antrenat în filosofie nu încercați să îi transmiteți opinii, indeed, abțineți-vă să îi spuneți opinia voastră și discutați cu el doar ipotetic; asta înseamnă: încercați să îi transmiteți ceea ce știți voi cel mai bine să *faceți*; pentru un filosof, toate opiniile trebuie să stea pe același plan;
- nu am văzut niciodată un filosof care să fi fost invitat la o emisiune TV ca filosof. (Ba da, Johnny Răducanu la Eugenia Vodă).

Astea sunt, evident, lucruri pe care le pot spune eu, adică un simplu doctorand în filosofie, fără nici o publicație și fără nimic publicabil în cap sau în sertar. Unele pot fi exagerate, de dragul exprimării cât mai clare. Acest text a fost postat inițial, într-o formă o a r e c u m d i f e r i t ă p e http://groups.yahoo.com/group/fil_unibuc/.

Discutând cu oameni mai instruiți decât mine puteți afla lucruri mult mai utile.

Intenția mea a fost inițial doar să ajut studenții să scape de tracol și de complexele de la seminarii, dar, pe măsură ce scriam, am observat că lucrurile se leagă, așa că... a ieșit ceva destul de lung. Cred, de asemenea, că nu mulți ar fi de acord cu toate sfaturile exprimate în acest text. Sper să vă folosească însă cât de cât. Ideea esențială este că eu am învățat cel mai mult din seminarii și discuții cu oameni mai învățați decât mine. Filosoful pe care cred că îl înțeleg cel mai bine este L. Wittgenstein. Oamenii care au *influențat* în mod substanțial apariția punctului de vedere exprimat aici sunt: prof. Flonta, prof. Vieru, prof. Solcan, G. Ștefanov și foști colegi cu care am discutat foarte mult: Liviu Stochiță, Laurian Kertes, Irina Tofan, A. Buleandra, Șt. Iancu, Robert Popescu, A. Trandafira, M. Tobașaru, A. Eșanu. Desigur, ei nu au însă nici o vină pentru ce am scris eu aici.

Teodor Gugiu, doctorand în anul IV sub îndrumarea prof. Flonta.

de Oana Matei
continuare din pag. ESEU / 7

Articole publicate în Luni; 2 - Nr. 5
Florin Toader

Despre iubire în „Căutarea timpului pierdut”

Exemplul este la fel de ușor de înțeles și dacă se înlocuiesc numele personajelor susmenționate cu A și B sau cu EL și EA). Când Odette suspină după Swann, el o găsește banală, destul de urâtică și cam pisăloagă. E suficient un mic declac și rolurile se schimbă. Swann este îndrăgostit nebunește, gelos furibund. Odette nu. Legea dragostei proustiene poate să fie dezvoltată, pentru că, este adevărat, cantitatea de iubire rămâne neschimbată, dar numărul persoanelor care sunt implicate în relație poate varia: după Odisee, fidelitatea conjugală nu a mai suscitât atât de mare interes scriitorilor.

Povestea dintre Albertine și Marcel plutește într-un amestec la fel de savuros de sadism și masochism. Îndrăgostit de tânără din motive obscure (dar putem să cădem de acord cu Proust că iubirea nu are nevoie de rațiuni bine întemeiate), Marcel încearcă să o seducă spunându-i că de fapt el este îndrăgostit de o prietenă de-a ei sau că ar trebui să se însoare cu alta (alta și decât cea prietenă). Mai mult, tânărul este convins că tehnica imbatabilă a străngerii legăturii între ei doi constă în alternarea momentelor de tandrețe cu mici scandaluri. Hotărârea de a se logodi cu Albertine o ia atunci când crede pentru prima dată cu adevărat că ea ar fi lesbiană. Și de când încep să locuiescă împreună, povestea lor de dragoste începe să stea sub semnul a „în clipa în care”. În clipa în care gelozia lui Marcel este satisfăcută de prizonieratul Albertinei, el își dă seama că s-a cam plictisit și că nu își dorește atât de mult să se mai căsătorească cu ea. În clipa în care se decide să îi spună să plece din casa lui, află că Albertine fusese mai eficientă și îl și părăsise. În clipa în care, după frământări și analize îndelungate (iar la Proust, expresia de „analiză îndelungată” trebuie luată în sensul ei cel mai serios), Marcel își dorește ca Albertine să moară, pentru a nu fi obligat să o știe cu alții, primește o telegramă în care i se spune că, surpriză, fosta lui logodnică a murit într-un accident de echitație. E drept, Proust este un scriitor atât de bun, povestește lucrurile atât de frumos, încât nimeni nu poate să exclame „Hm.Ce chestie! Câte coincidențe!”.

Secretul iubirii constă pentru Proust în chinuire și auto-chinuire. Dar totul făcut cu eleganță! Personajele lui se torturează cu mânuși, se analizează și se auto-analizează în procesul de suferință și dau impresia că ar fi cumplit de plictisitoare dacă nu ar fi în permanență răvășite de amor. Și cum nu e om care să nu fi susurat măcar o singură dată „Ah, ce romantic!” sau care să nu își fi dorit ca din când în când să aibă o după-amiază de iubire tragică, zguduitoare și sfâșietoare, rețetele de dragoste perfect nefericită se găsesc în romanele proustiene, iar „În căutarea timpului pierdut” poate să fie citit și ca un ghid despre cum putem să fim nefericiți în iubire în câțiva pași simpli.

Ceilalți Ulise

Sub acest nume, devenit sinonim cu pribegia, tradiția îl consemnează doar pe cel al lui Homer. Ciudat e însă nu că poetul grec nu menționează nimic despre sfârșitul lui Odiseu, ci că altcineva o face în locul său, și asta abia după vreo două mii cinci sute de ani. În cântul al-XXVI-lea al „Infernului”, Dante îl va pune pe Ulise însuși să povestească felul în care a murit. Pribeg, apatrid, dezrădăcinat, el n-a mai putut fi ținut acasă nici de dragostea pentru patrie (după douăzeci de ani de luptă și hoinăreală nici nu cred că mai avea vreuna), nici de cea pentru Penelopa sau Telemac care îi deveniseră și ei străini, sau în orice caz mai străini decât cei alături de care luptase zece ani la Troia, apoi încă zece ani pe mare. Așa că își alege câțiva tovarăși credincioși („un pumn de soți ce nădărnice nu m-au trădat”) și pleacă să cutreiere marea. Trecuri de strămoșii Gibraltar, navigând spre emisfera australă, zăresc o porțiune de uscat. Bucuria se transformă repede în jale, căci o furtună le scufundă corabia și îi omoară pe toți („și marea se-ntinse peste noi”).

Primul, în ordine cronologică e Ghilgameș, legendarul rege al Urukului, care, de-a lungul epopeii ce-i poartă numele, devine devine practic una și aceeași persoană cu Enkidu („prietenu meu, care ucise cu mine lei”). Împreună săvârșesc cele mai grozave acte de vitejie din câte se pomeniseră vreodată. Lanțul acesta de fapte eroice, care părea nesfârșit, e rupt de un eveniment simplu și cât se poate de firesc: Enkidu moare. Ghilgameș suferă de două ori: mai întâi abia acum realizează că nu e nemuritor, apoi înțelege că fără Enkidu (căruia, într-un moment de șovăială îi spusese: „nu te teme: fii tu brațul meu”) nu va mai fi decât jumătate din cel care fusese. După ce pierde și mult râvnita plantă dătătoare de nemurire, rămâne să pribegască uimit și sfâșiat, descoperind că există ceva împotriva căruia, indiferent de cât de puternic ar fi, nu poate lupta: moartea.

Mitologia iudaică îl are pe Cain, fiul lui Adam și al Evei, fratele lui Abel. Cain era păstor. Abel agricultor. Observând că Dumnezeu se bucură mai mult la jertfele fratelui, Cain începe prin a-l invidia, pentru că în cele din urmă inevitabilul fratricid să se petreacă. („Atunci Cain îl ucise pe Abel”); prilej pentru Iahve să arunce anatema. („Pribeg și fugar să fii pe pământ”)

Din perioada Renașterii îl avem pe Don Quijote, cea mai celebră și tristă figură din tagma cavalerilor rătăcitori. Totuși, în această enumerare, el este excepția, căci are ceea ce le lipsește celorlalți: nebunia (care se traduce prin credință); de aceea este singurul pribeg senin. De menționat că Penelopa sa, Dulcinea del Toboso nu-l cunoaște și nici nu se știe înnoobilată de prilejul acestei iubiri ciudate.

Ultimii doi aparțin veacului trecut. Mai întâi Leopold Bloom, din arhicelebrul roman al lui Joyce. Priplul său prin Dublin, de-a lungul unei zile obișnuite (14 iulie 1907, cred) constituie o veritabilă Odisee. Penelopa sa, Molly Bloom pendulează între așteptarea și acceptarea soțului și comiterea incestului.

Al doilea, mult mai puțin cunoscut eclipsat de primul e V. K. Raliff din saga Faulkneriană a comitatului Iukaupataupka. Destinul său e ciudat și uimitor: se plimbă de-a lungul și de-a latul comitatului („marea” sa) într-o căruță plină cu mașini de cusut (mai apoi radiouri și chiar televizoare) pe care încearcă să le vândă. Că ar fi putut să-și câștige și altfel existența, e cât se poate de clar: rămâne doar hoinăreală de dragul hoinărelii. Încă un lucru în comun cu Ulise: incredibila inteligență („un pic prea al dracului de inteligent”, va spune Gavin Stevens). Nu are o Penelopă.

Mulți alții au rămas nenumiți, dar la o trecere în revistă rapidă, și cât se poate de subiectivă aceștia sunt cei mai importanți.

NOTĂ: Nu voiam decât să-i enumăr pe cei care m-au fascinat cel mai mult de-a lungul timpului, prin intermediul cărților, ferindu-mă să trag vreo concluzie. Pe măsură ce scriam însă, una a devenit evidentă. În toate povestirile înșirate mai sus, dragostea eșuează sau-în cazul Raliff, nici măcar nu există. Ulise îi părăsește pe Penelopa și Telemac, Enkidu moare, Cain îl ucide pe Abel, Molly comite incestul. Don Quijote am spus-o este excepția. Se poate spune deci, că lipsiți de statornicia iubirii, toți acești eroi devin ca într-o frumoasă comparație din „Iliada” asemeni frunzelor desprinse de ramuri și purtate aiurea de vânt.

Luni

Nr. 5

Conține 3 fascicule,
14 pagini:

PRINCIPAL

(pag. 1-6)

-INTERviu: 2

-Viață STUDențească: 3-5

-CRITice: 6

STUDII ȘI ESEURI

(pag. 7-11)

ARTE ȘI LITERATURĂ

(pag. 12-14)

ARTE ȘI LITERATURĂ

Victor Stütz

Albume

Am ales patru albume pe care le veți asculta cu toții pentru că sunt pentru toate gusturile iar voi, sunt conștienți că le aveți pe toate. *Fincă am ales (să am) o temă, aceasta este înstrăinarea. De unde vine și încotro se îndreaptă aceasta? Aceasta este întrebarea! Și nu numai...*

Observație: 90% din muzica pe care o ascult este plasabilă într-o formă de alienare. Să audiem patru forme și să ne bucurăm. Să văd dacă vă dați seama ce atitudine am eu, din cele patru! Autobiografia prezentă este valabilă doar pe rând și este pur sentimentală.

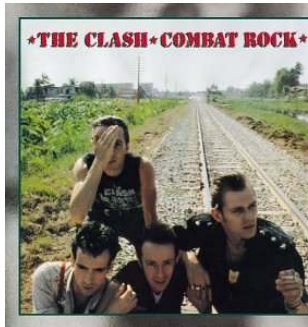
RED (King Crimson, 1974)

Acest album nu merge, pur și simplu, la o nuntă sau petrecere cu buriceală. Alienarea de natură intelectuală duce la acumulări maladive descărcate obsesiv de ghitară de matematician nebun a lui Robert Fripp.

Cică începutul progului. Eu nu sunt de acord. Tristețea vine congenital. John Wetton bas și voce. Peisaj marin apocaliptic cu pescăruși, apă și cer negru. Sau: oraș cu umezeală, puțini oameni, blocuri galbene. E.A. Poe britanic să zicem. Criză de muzică contemporană: prima piesă, fața a doua, Providence. Când eram mic era să mă bată un unchi (prin alianță) atunci când l-am rugat extaziat să o asculte. Bill Bruford (ascultați toba). Chemați o gagică pe la voi, puneți albumul și uitați-vă la pereți. Va întreba ce s-a-nântâplat, va începe să dea sfaturi, va înlătura obiectele periculoase. Vom râde de ea.

Combat Rock (The Clash, 1982)

Trupa asta a făcut posibil să ascultați muzică electronică, dub, și mai știu eu ce mai a s c u l t a ț i ... Madonna sau brit pop. Dacă vreți cel mai bun punk alegerea este simplă. Fler imbatabil, eleganță și versatilitate, așa îți

dau cu chitara în cap când fac pace! Apoi scot mitraliera și trag în pompa de petrol, îl pălmuiesc pe primul ministru. Da, *fincă* atunci când eram mic eram sensibil, și tata era la fel, dar trebuia să se ducă la fabrică, și ne trezeam la ora cinci dimineața toată familia, mirosind after-shave-ul lui tata, ascultând știrile la radio și privind sandwich-urile de pe masa din bucătărie. Mama îi spunea că n-are bani de chirie. Odată l-au bătut niște polițiști. Muzicienii ăștia au evitat casa de corecție și au făcut cea mai britanică muzică. Combat Rock. Londra nu mai arde. Am trecut de excesele tinereții și suntem resemnați. Totul este îngrozitor, hai să încercăm să ne gândim la asta dar și să facem și ceva frumos (Rock The Casbah și Should I Stay Or Should I Go, fără de care n-ați fi auzit de ei). Vine și Alan Ginsberg, spune o poezie.

Articole în Luni: 1, nr 5
poezii de Camil Cardas

Îți spun pe numele mic

E un soi de apropiere între noi
de când te-ai coborât de pe creanga de aur
e o nălucă verde care se plimbă printre încheieturile noastre
te pipăie cu piciorușele, pe mine cu mânuța de iarbă

e acolo la colț de pat o umbră stafidită care ți-a luat
pentru o secundă locul
eu nu pot să respir, cred că sunt un amfibian

e o piatră (vezi, vezi că ți-a picat de la inimă)
nu te mai jena, varsă totul pe tavă
știu că nu poate fi decât un miraj capturat de întuneric
chipul tău metalic

și la urmă să lași semințele sau cojile de semințe
să plutească deasupra tăvii
pentru că aburul privirii mele
e ca un duh peste tavă; nu merit decât coji.

Mă mai cunoști?

Sunt același extraterestru, extratartru
carie submarină
am venit să-ți prezint moda, poate reușești să te prinzi
că ești neofob

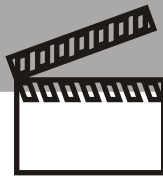
printre carele de gheață suna o roată
cling-cling,
credeam că mă voi dezumfla
dar de unde...am rămas din nou inert,
nu simțeam decât cum mă gădila o buclă umedă
pe spatele amorțit..probabil am înțeles ce urmează
și mai ales cum urmează
ghici ce..a urmat o urmă de semafor
s-a aplecat peste mine
m-a umplut de salivă verde sau roșie (nu mai țin minte)
nu mai puteam să traversez,
am amuțit..

pământenii sunt niște neofobi. punct

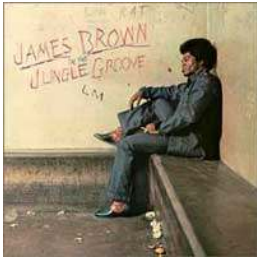
Marian Călborean

de alienare

Filme ale deziluziei sociale

In The Jungle Groove (James Brown, 1986)

De când eram mic îmi plăcea u femeile, și făceam așa cum fac cățeii în călduri, când veneau unele în vizită pe la noi.

Multă vreme J.B. a fost tata' lor la soul. Acest album este de fapt o colecție de piese mai vechi ale lui J.B. și se regăsesc în el rădăcinile funkului. Și, se pare, acest fruct este cel mai bun la rădăcini. Cu Bootsy Collins (ochelari cu steluțe) la bas și nu numai, și... THE FUNKY DRUMMER. Când ascult, uit de mine, și, noroc că am mișcări pline de sex appeal, fîncă altfel aș fi chiar caraghios. Acest album este despre sex. Nu încerca să dansezi pe el dacă n-ai hormonu' n tine, baiete! Nu încerca să-l ascuți! Nu e pentru tine! Te faci de răs, să mor io', te lasă femeia și vine la mine, iar io' nu vreau toate străambele, îmi faci probleme, pe bune! J.B. este gigantic, fără el am fi ascultat doar Beatles. A inventat ceea ce înțelegi prin "ritm" și nu s-a mai găsit nimeni să aibă atâta' cât are el! Muzica lui nu este plină de bucurie, sau mai știu eu, libertate, nicidecum, ritmul este o povară, simți toate instinctele speciei și te apasă, dar, în același timp, și se și activează. Muzical este perfect, big bandul este incredibil. Nu e pentru intelectuali, ei se fac de răs. Ei pot să-și miște doar mîntea. Eu pot să mișc și restul. A-ă! İmîmîh!

The Shape Of Jazz To Come (Ornette Coleman, 1959)

Odată la un concert, Charlie Haden cânta, cu ochii închiși, la contrabas. A deschis ochii și un nene stătea cu urechea lipită de instrument. Charlie se uită la Ornette și zice: "Ce plm?"

Ornette raspunde: "Taci mă, că e Leonard Bernstein!"

Pe Ornette nu l-a înțeles la început nimeni, nici chiar Miles Davis. Ba da, în mod ciudat, îl aprecia enorm Coltrane.

Din trupa lui, pe acest album, numai el știe ce face. Ceilalți cunosc temele de pe partiturile lui Ornette, iar când acesta este free, ei încearcă să se țină după el. După Parker și Davis, Ornette este urmatorul pas. Este printre ultimii pași pe care jazzul îi mai putea face înainte de a se lipi cu nasul de zid. Să fim fericiți că s-a nimerit să fie un geniu, un filosof. Preferata mea de pe album este *Lonely Woman*. Saxul lui Ornette, basul și cinelele mi-au descris mie America, ceea ce însemna să fii hippie atunci, și beat-ul. Asta la un nivel superficial. A fost, să zicem, o călătorie (trip). Nu e suficient.

Se anunță simfonia *Skies of America* și o muzică întreagă. Te voi lăsa pe tine băiete să simți și să gândești cu privire la înstrăinarea de aici.

Eu mai bag încă o dată In The Jungle Groove, asta e perioada...

S-a susținut că tematică socială înseamnă, în artă, o anumită denunțare a nedreptăților, un îndemn pentru răzmeriță, o stimulare a luptei pentru drepturi egale, drepturi sociale. Exemplificând această tematică, „fabrica de vise” a cinematografului a infirmat relativ repede orice încercare de ideologizare: subordonarea stalinistă a regizorilor față de scenariști nu a supraviețuit celui de-al doilea război mondial, nu cunoaștem o „Internațională” în materie de film („Crucișatorul Potemkin” și „Reds” se apropie de departe) și, de ce nu, filmul preferat al soților Ceaușescu era „Great Gatsby”.

Avantajat de relația sa privilegiată cu cotidianul, filmul a oferit unul dintre cele mai bune medii pentru constatarea discrepanței între intenții și rezultate, între declarații și realizări, între sinceritate și eficiență. Am ales trei mari filme ce poartă, cel puțin în fundal, deziluziile dreptății sociale

Los Olvidados (Luis Buñuel, 1950, Mexic, A/N)

Repere: Unul dintre filmele cele mai accesibile de Luis Bunuel, răsplătit cu premiul regie-Cannes, film localizat în Ciudad de Mexico, cu opoziția autorităților mexicane.

Los Olvidados descrie fără judecată mediul marginal, dar atât de obișnuit, al relațiilor de stradă: suburbii și găști de cartier, răutate fără cruzime, violența ca mod de abordare, respectul bazat pe violență. Adăugați dragoste vulgară, viața de părinte având ca alternativă munca sau cărciuma, bunele intenții ale tuturor celor implicați și munca copiilor de 13 ani. În plus, filmul este construit prin focusarea treptată a poveștii, având în relativul centru o crimă și odiseea unui copil participant „fără voie” la crimă. Trade-mark ul suprealist bunuelian este visul-capodoperă în care sărăcia și sfințenia se suprapun și se înfruntă în imaginea mamei copilului.

Faptul că într-o asemenea lume (săracă), nici bunăvoința oamenilor, nici a autorităților (inutile, nicidecum malefice) nu ajută semnificativ imposibilitatea unei soluții; Bunuel a filmat o variantă fericită de final, pe care a lăsat-o doar în arhivă.

Motto-ul ce domnește asupra filmului: „ar fi mai bine dacă am putea întemeia sărăcia, decât copiii”. 71 de minute grăbite, complexe, ce te vor implica. Sărăcia este cel mai mare rău lăsat omului

Ladri de biciclete (Vittorio De Sica, 1948, Italia, A/N)

Repere: Una dintre capodoperele neorealismului, școală dedicată filmului social a unor regizori ca De Sica, Fellini, Visconti, filmul este realizat în totalitate cu actori amatori, multe scene fiind realizate direct în străzile Romei, fără nici un fel de decoruri. Bazat pe romanul cu același nume al lui Luigi Bartolini, scenariul a fost nominalizat la premiile Oscar iar filmul a primit un premiu special echivalent cu categoria, înființată abia în 1954, „Best foreign language film”

Un film simplu, impresionant de puternic, bazat simultan pe disperarea generală a sărăciei și pe drama personajului principal pe care filmul îl urmează cu exactitate, „Ladri de biciclete” se desfășoară, în cele 93 de minute, ca o tragedie individuală a timpurilor moderne. După război, masa de muncitori umplea oficiile de ocupare; capul familiei prinde o slujbă de lipitor de afișe, pentru care trebuia să aibă o bicicletă. Familia își amănetază cearecafurile pentru a cumpăra bicicleta; în prima zi de lucru, bicicleta este furată. În continuare, filmul devine o cronică inimaginală a trăirilor exacte ale personajului. Dacă ați pierdut portofelul în mijlocul unei intersecții și nu știți încotro să vă îndreptați, toate impresiile se răstoarnă și nu aveți nici o sensibilitate pentru absurd, veți retrăi parțial traseul unei disperări cu încetinitorul, marca acestui film. Când toate eforturile de a găsi bicicleta, sursa de venit a familiei, dau greș, capul familiei va alege să facă cel mai tragic gest chiar în fața fiului său, gestul celor l-au depozitat.

Nimeni și nimic palpabil nu sunt de învinovățit: în ce fel de societate un furt de bicicletă distruge o familie? Dar ce e de făcut? Dacă filmele sunt într-adevăr bunuri sociale, nu cadouri ale diferiților Mesia cinematici întru cultivarea studenților la Filosofie, nepoții noștri vor venera acest film.

La terra trema: episodio del mare (Luchino Visconti, 1948, Italia, A/N)

Repere: Film excentric față de neorealismul italian, mult mai lovace și mânios, prevăzut a fi doar prima parte dintr-o serie de filme de „denunțare”, definite de Visconti. Compromis în 160 de minute între un documentar și și un film artistic, realizat cu actori amatori, vorbit în siciliană, filmul este dotat parțial cu un narator ideologic.

„La terra trema” nu doar înfățișează, ci și condamnă situația socială a satului de pescari în care se desfășoară acțiunea: exploatații sunt pescarii care muncesc 12 ore/zi, în timpul nopții; exploatații sunt cei care vând peștele la oraș și țin în permanență prețurile jos; tot aceștia sunt deținătorii de capital, singurii care sunt proprietari de bărci, pescarii nevând nimic altceva decât forța de muncă. Încercarea unei familii de se elibera, vânzând ei înșiși la oraș peștele, se lovește de necesitatea unui împrumut la bancă ce devine imposibil de returnat odată cu furtuna ce le scufundă barca, „bicicleta” familiei lor.

Valoarea incomparabilă a filmului nu rezidă însă doar în această schemă simplistă, el crescând în urmărirea compromisurilor sociale: când și-au cumpărat propria barcă, satul îi clasează între „șefii” satului; când furtuna le distruge barca, devin niște paria. În urma eșecului, își pierd casa, unul dintre fii pleacă pentru a deveni tâlhar la oraș, iar celălalt (personajul principal) devine betiv. Deziluzia se realizează perfect atunci când acesta, ajuns la ultimul stadiu de decădere, își calcă în sfârșit peste demnitățile pentru a se reangaja la „exploatații”. În fundalul acestei povești economico-sociale, o poveste de dragoste prinsese a se contura. Și ea va fi bruscată de distrugerea bărcii și decăderea familiei rebele. Simultan, un film document pentru euro-comuniștii francezi și italieni, și totodată un film artistic, plin de speranță autentică, camuflată nu se știe cum, ca semn al umanității.

Alte titluri: La Strada (Federico Fellini, -1954), Rocco e suo fratelli (Luchino Visconti, -1960), Balanța (Lucian Pintilie, -1992) **tema: societatea epocii de aur** / Portocala mecanică (Stanley Kubrick -1973) **tema: educația anti-violență**, Cidade de Deus (Fernando Meirelles, Kátia Lund -2002) **tema: lumea contemporană a suburbiilor**, Crash (Paul Haggis -2004) **tema: egalitatea rasială**, Diarios de motocicleta (Walter Salles -2004) **tema: formarea lui Che Guevara**

Articole în Luni: 1, nr 5
de **Cristi Neagoe**
cristi.neagoe@filos.ro

ROXANA VĂ PREZINTĂ VREMEA

O să fie ger afară, așa că va trebui să mă îmbrac un pic mai gros. Dar dacă tot e atât de frig, să vorbim despre Alteritate.

În primul rând, trebuie spus că celălalt nu există. Suntem cu toții de acord cu asta, sper. Iar dacă nu suntem, oricum nu văd nici o problemă emergentă. Celălalt, oricine ar fi el (sau n-ar fi), nici măcar nu se compară cu o bomboană, zice Sade. Câtă vreme tu sugi și-ți place, tot Universul poa' să se ducă dracului. Nu numai celălalt, dar și Celălalt. Iar eu sug și-mi place, la fel de mult pe cât îmi plăcea într-o vreme Descartes. Lévinas nu m-a convins niciodată.

În orice caz, celălalt nu-i nici aproapele, nici departele meu. Nici măcar nu semănăm. Uite-te la el cât e de prost, de irațional, de incompetent, cât de nașpa se îmbracă, ce față cumplită are, și mai ales,

parcă nu e nimic din ce sunt eu. Nu are nici talentul, nu are nici valoarea mea. În plus, cum îmi spunea și mama (care nu există), „dacă vrei să faci o treabă ca lumea, fă-o de una singură, Roxana”. Așa zicea.

Mă rog, eu cuget, deci eu exist. Nimeni altul sau alta în afară de mine. Nici nu mă mai îndoiesc de asta, alteritatea e o vacă, celălalt e un bou.

Celălalt prinde oarecum formă când mi-e foarte foame sau când am chef să mă țină în brațe. Sau când are pectorali mișto și mă privește în ochi cu insistență. În rest, e vorba despre mine. De fapt, fără nici un rest e vorba despre mine. Despre mine? Tot Luni, la #6.

[Foto: Migo Caranfilian / MikeStudio: 0740.109.630 / lenjerie: Etam / Blană: MG Blănuri / Cizme: D'Anovi]

Articole publicate în LUNI: 12 / nr.1-5
de **Paul Mihalache**, paul_mihalache@yahoo.com

Institutul Mondial de Tracologie

Îmi aduc aminte, de acum zece-unsprezece ani, din vremea pe când eram student la filosofie, de o discuție cu buna mea prietenă și colegă, dintr-o noapte de neuitat, deși parțial imposibil

de amintit, cu multă bere, votcă, și mult fum de țigară, noapte căreia i-a urmat și o foarte lungă călătorie cu metroul din care m-a trezit (la realitate) la cap de linie o femeie cu o mătură lungă și o voce la fel de înfricoșătoare ca și mutra ei neagră nu doar de supărare, noapte în care colega mea mi-a expus și mi-a explicat originea și formarea lumii, nu ceea ce numeam noi pe atunci, ca și acum, lumea-referindu-ne la clienții fideli ai cluburilor cu muzică rock, pasionații de filme vechi și prietenii noștri pictori ori (pentru a

folosi cuvintele ei) „filosofi în mizerie” ci a întregului Univers, născut, după cum argumenta ea „în grădina din fundul casei lu' bunica de la Fălticeni”, iar toate limbile pământului se trag din Română, limbă care nu are ca fundament latina, ci invers, și-mi mai aduc aminte că aceste idei cât se poate de originale au fost și cele care au determinat-o pe buna mea prietenă să renunțe la facultate, căci nu l-a putut convinge pe Gabriel Vacariu că Russell și Carnap l-au studiat îndelung pe Burebista, și nici pe Gheorghe Ștefanov că Wittgenstein e continuatorul tradiției caselor domnești din Moldova secolelor 15-16.

Eu am cunoscut-o bine însă știu că ceea ce v-am povestit poate părea greu de crezut. Pentru a vă convinge că nu am inventat nimic, nu aveți decât a merge până la Grozăvești, unde, pe locul unde a fost cândva Facultatea de Filosofie, se află o clădire impunătoare, în formă de cap de zimbbru, cu ochii roșii, nasul galben și coarnele albastre, iar deasupra gurii-ușa de acces în clădire pe post de mustață, o placă de marmură neagră cu gravura: „Institutul Mondial de Tracologie, fondat în 2009 de fiica Mariei de Mangop și a lui Iancu de Hunedoara”

Revista Luni se dezvoltă cu fiecare număr

Ne poți ajuta ?

Avem nevoie de:

Recenzii,
texte
argumentate,
articole inovative

Reporter în
Facultate,
responsabil de
număr

Programator
PHP pentru
site interactiv,
promovare Internet

Contribuții sau
orice sponsorizări
pentru multiplicare,
distribuire,
dezvoltare

**Echipa de
redacție LUNI
(nr 5 și 6)**

Coordonator:
Mădălina Potînc I
Coordonator adj :
Ruxandra Apetrei II

Responsabili de număr:
Lavinia Marin IV (nr.5,6)
Ruxandra Apetrei II(nr.5)
Dan Panaet II (nr. 6)
Responsabil urnă:
Ruxandra Apetrei II

Tehnoredactori:
Marian Călborean IV,
Lavinia Marin IV (web)

Distribuitor:
Răzvan Ilie IV

Mulțumim tuturor celor care ne-au ajutat în realizarea numărului și cititorilor revistei

Luni
Nr. 5